

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Väike-Maarja
Valla Infoleht
internetis
www.v-maarja.ee

Nr 3 (304)

MÄRTS 2020

TASUTA

Ole koos meiega: [facebook](https://www.facebook.com/vmaarja)

Vallavalitsus tunnustas vabariigi aastapäeval üksikisikuid, ettevõtjaid ja organisatsioone

21. veebruaril Väike-Maarja seltsimajas toimunud vabariigi aastapäeva kontsertaktusel said tunnustuse Väike-Maarja mulluse aasta teo nimetuse kandja, valla aukodanik, parimad sporditegijad ja valla ellu vääriskalt panustanud eraisikuid ja ettevõtjaid. Üle anti ka kaks tänapreemiat.

Väike-Maarja valla aukodaniku tiitel anti üle kultuuripärandi säilitajale, isamaaliste väärtuste kandjale ja eda-

sivijale – **Hanno Tammele**. Nominneeritud oli ka **Ellu Moisa**, keda tänati sisuka ja järjepideva tegevuse eest valla ajaloo ja kultuuripärandi jäädvustamisel.

„Väike-Maarja valla aasta tegu 2019“ nominente esitati neli, kõik nad on vallale juurde andnud vaimu ja väge. Väike-Maarja vallavolikogu valis aasta teoks **Triigi Farmer OÜ poolt Triigi külla laudakompleksi ehitamise**. Val-

mis uus laut 400 lehmale, kolm silohoidlat, läghoidla ja uuendati noorkarjalaut. Investeeringutega on Triigi Farmer OÜ loonud oma töötajatele kaasaegse töökeskkonna, head elutingimused karjale ja aidanud kaasa keskkonnasõbraliku põllumajandustootmise arendamisele. Ettevõtte investeeris laudakompleksi nüüdisajastamisse 1,8 miljonit eurot. Tegemist on viimase aja ühe suurema põllumajandussektori investeeringuga.

Aasta teo kategoorias tänati ka nomineeritud:

MTÜ Emumäe Arenduskeskus – (Piret Nurmetalu ja Triinu Pohlak), kelle eestvedamisel valmis Emumäele kaks madalseiklusrada. Emumägi koos seal asuva vaatetorni, matkaradade, puhkekohtade ja puukujude alleega on Väike-Maarja valla üks enim külastatav paik. 2019. aasta maikuu lõpus avati Emumäel sealse vaatetorni läheduses kaks eri raskusastmega ja aastaringi kasutatavat seiklusrada, mis osutusid külastajate seas väga populaarseteks.

Kaur Salus, kes rajas Ao külas Näkiuurimiskeskuse ja Eesti esimese kalaspordimuuseumi. **Mittetulundusühing Salla Seltsimaja** – (Piret ja Mart Lankots), kes ligi kümme aastat kestnud ehitusprotsessi tulemusena avasid 2019. aastal Salla seltsimaja.

Tänukirjad omistati:

Nordkalk AS – panuse eest Väike-Maarja valla ning ka laiema piirkonna tööhõivesse, kohaliku kogukonnategevuse toetamisse ja hariduse- sõbraks olemise eest.

RRLektus AS (Mesilase pood Rakkes) – Rakke alevikku olulise investeeringu ning elukeskkonda visuaalselt sobiva kaubandushoone ning parkimisala teostamise eest.

Aime Kinnep – initsiatiivi ja kodanikualgatu- se eest Kadaka mälestuspingi rajamisel.

Ain Aasa – südamega ja suure meisterlikkuse- ga tehtud töö eest Kadaka pingi rajamisel.

Kairo Kiitsak – muinasjutuliste visuaalidega piirkonna tuntuse tõstmise ja maailmakaardile viimise eest.

Taimi Talpas-Taltsepp – kauaaegse ja heas mõttes „emaliku“ hoole eest noorsootöös ning selle edendamisel.

MTÜ Avispea (Raul ja Meret Oja) – tulemus-liku külaelu edendamise, kogukonna eestve- damise ning panuse eest ürituse „Avispea 800“ korraldamisel.

2019. aasta lõpus elas Väike-Maarja vallas 5883 inimest. Nende vahel loosis Politsei- ja Pii- rivalveameti Ida prefektuuri prefekt Tarvo Kruup välja tuhande eurose tänapreemia. Loosiõnn naeratas **Margit Kalterile**. See oli üks osa kam- paaniast, mille abil vallavalitsus soovib inimesi kõnetada sissekirjutuse olulisusest. Eelnevatel aastatel sai tänuauhinna ainult kalendriaasta jooksul end Väike-Maarja valda sissekirjutanud inimene. Sel aastal loositi tuhat eurot kõigi val- laelanike vahel ja tuhat eurot 2019. aastal sisse- kirjutanud inimeste vahel. Teine osa kam- paaniast ehk õnnelik inimene 196 inimese seast, kes 2019. aastal end Väike-Maarja valla kodanikuks registreeris on **Milena Dudka**. Mõlemad said tä- napreemia kätte kodumaa sünnipäeva kontser- aktusel.

Sporditähti tunnustati järgmiselt:

Aasta sportlik neiu – **Eliise Kivistu**

Aasta sportlik noormees – **Aivar Ellam**

Aasta naissportlane – **Helena Veelmaa**

Eesti Vabariigi 102. aastapäeva tähistamine Simunas.
Fotod Triinu Pohlak

Rakke kultuurimajas esinesid Rakke kooli õpilased ja kultuurikeskuse isetegevusringid. Fotod Kristel Kitsing

Aasta meessportlane – **Harri Kullas**

Aasta sportlik veteran – **Ants Einsalu**

Aasta võistkond – **kõieveo meeskond**

Aasta sportlik perekond – **perekond Alt**

Aasta spordiedendaja – **Andri Part**

Treenerid: **Lembit Kalter, Jaanus Raidlo, Vaido Rego, Maris Kaar- järv, Tauno Tihti, Enno Eilo, Bruno Vaher.**

Kristel Kitsing

Volikogu esimees Hans Kruusamägi õnnitlemas valla aukodanikku.
Foto Kristel Kitsing

Jaak Läänemets (paremal) aasta teo auhinna vastu võtmas. Foto Kristel Kitsing

Eesti Vabariigi 102. aastapäeva tähistamine Väike-Maarja Vabadussõja mälestus- samba juures. Foto Kristel Kitsing

Vallavanema veerg

Eelmisel kalendrikuul oli Eestimaa mitmel päeval pidurõivais ja tähistasime rahvana Eesti aastapäeva, seda ka mitmes erinevas vormis meie koduvallas. Toon kaks näidet. Päris uhke tunne on seista koos Väike-Maarja gümnaasiumi perega Väike-Maarja Vabadussamba juures, kuhu koguneb rongkäigus kogu koolipere ja osa sellest kannab ka riigikaitse laigulist vormi. Sama uhke on nautida Rakke kultuurikeskuses kaunist laulu-luuletuste-tantsude palmikut, mida vaadatastes-kuulates tunned nagu kogu publik või isegi terve maja (ka põrand, seinad, lagi) tantsiks kaasa.

Keskvalitsuse tasandil käib vabariigi aastapäeva juurde presidendi vastuvõtt ja kõne. Kes kuulas, kes luges, kellele ei lähe üldse korda. Nagu alati, leidub neid eestlasi, kellele kõne väga meeldis ja ka neid, kes leidsid, et Andrese ja Pearu konflikt selline sissetoomine lõhestab veelgi niigi osaliselt „kaevikutes“ tegutsevaid vastaspooli. Täna riigikorra puhul on presidendi roll olla ka läbi sõnade suunanäitajaks ja rõhuasetajaks teemade tõstatamisel. Eks selles kõnes kuuleme kõige enam ikka seda, mis meid ennast enam kõnetab või puudutab.

Vallavalitsuses oli veebruar väga tõiseks kalendrikuuks, sest meil tuli volikogu alalistes komisjonides 2020. aasta eelarve eelnõud kaitsta ning vastata selle käigus tõstatatud küsimustele. Protss toimus mõistlikus infovahetuses ning jõuti tulemuseni, sest volikogu kinnitas 27. veebruaril toimud istungil käesoleva aasta eelarve. Sageli küsitakse ka minult, et kas

tõesti selle ligikaudu 10 miljonit eurot kasutada oleva eelarve juures ei ole võimalik seda investeeringut või näiteks jooksva remondi majanduskulude planeeritust varem teha. Põhimõtteliselt saaks ju vastata, et kõik on võimalik. Kuid täpselt sama on igas perekonnas. Kui midagi rohkem teha, siis peab kusagilt lisatulu saama või kusagilt teisest valdkonnast kokku hoidma. Neid kahte viimast ei taheta tavaliselt välja tuua, kui kulude tõusu vajadusest räägitakse. Jaanuar-veebruari on olnud minu jaoks piisavalt kiire, kuna vallavalitsuse struktuuris on just rahandusosakonnajuhataja see isik, kes vastutab eelarve koostamise protsessi eest. Käesoleval ajal olen ikka veel osaliselt täitmas ka rahandusosakonna juhataja ülesandeid, sest seni pole konkursid uue rahandusosakonna juhataja leidmiseks andnud soovitud tulemust. Esimesel avalikul konkursil osalenud parima kandidaadiga ei õnnestunud teenistuslepingut sõlmida ning nagu paljud ettevõtjad, saan ka mina öelda, et väga madala ehk ca 4 % töötuse osakaaluga olukorras uue ja sobiva ametniku teenistusse võtmine ei ole lihtne ülesanne.

Märtsi alguses oli mul võimalus viibida Sõmerul Lääne-Viru maakonna elanikkonnakaitse koostööseminaril. Seal ei olnud teemaks koroonaviirus, vaid sain ülevaate erinevate asutuste valmisolekust ja ka näiteks Päästetameti ootustest kohalikele omavalitsustele kriiside lahendamise korral. Täna turvalises keskkonnas oleme „õppinud“ lootma teistele: kauplustes on alati toitu, elekter tuleb alati juhtumest, tuba on soe (kui arve on maks-

Vallavanem kodumaa sünnipäeval kohalike kodutütardega. Foto Kristel Kitsing

tud), autokütust saab 24/7 tanklast, maanteed on sõidetavad. Mõtlemata seminari väljaõeldud ettekandja kogemus, et tõsiste kriiside korral (suured loodusõnnetused) on igaühe toimetulek seotud 95% Sinu enda et-

tevalmistusest ja ainult 5% juhtudel saad lootda nõ jõustruktuuridele (päästetamet, politseiamet). Mis saab, kui Sinu majapidamises ei ole elektrit pikka aega (näiteks nädal)? Vaid vähesed vastajad saavad öelda, et olen

ette mõelnud, mul on varugeneraator. Ka nendelt vähestelt saab küsida, kui kaua Sul generaatori jaoks kütust jätkub? Suurematele kütusemüüjatele on Majandus- ja taristuminister kirjutanud 2018. aastal ette kohustuse, et ulatusliku lokaalse elektrikatkestuse korral on kütusemüüjal kohustus tagada vähemalt kolmes erinevas maakonnas paiknevas tanklas autonoomne elektritoide ja katkematu tankimise võimalus lepingulistele äriklientidele. Näiteks Circle K-l on meile kõige lähem autonoomse elektritoitega kütusetankla Piibe maanteel Aravete teenindusjaamas. Kuid meeles tuleb pidada, et sul peab olema ettevõtte maksekaart või sularaha, sest pangakaardiga maksed ulatusliku elektrikatkestuse korral ei pruugi toimida. Igatahes on alati mõistlik hoida kodus toiduaineid, vett, vajalikke ravimeid ning mõelda oma pere riskikohad eelnevalt läbi.

Talve selgroog sai murtud juba jaanuari keskel, kuid kas 20. märtsi varahommikul algav kevad meile veel lumerõõmu valmistab, on veidi raske ette ennustada. Seekord oli kõige parem vastlapäeva meeloluloojaks vastlakukkel, kui Sa sõna „dieet“ vähemalt korraks unustasid. Märtsi viimasel pühapäeval minnakse üle suveajale. Nüüd saab veel viimaseid kordi veidi toriseda, et jälle see kella keeramine ajab rütmi segamini. 2021. aastal saab võib-olla toriseda sellepärast, et enam kellalükkamise pärast toriseda ei saa. Mõnusat kevadpäikest!

Indrek Kesküla
vallavanem

2020. aasta vallaeelarve kinnitati mõistlikus koosmeeles

Väike-Maarja vallavolikogu langetas 27. veebruaril kaaluka otsuse: kinnitati 2020. aasta valla eelarve. See otsus on oluliseks lähtekohaks, mille alusel saab vallavalitsus käesoleval aastal oma samme seada.

Väike-Maarja vald on tänu konservatiivsele eelarvepoliitikale ja finantsjuhtimisele majanduslikus mõttes heal tasemel. Kulude ja tulude täpne analüüs, optimaalsus on taganud valla majandusliku toimetuleku ja valla seadusega pandud ülesannete täitmise. Ka käesoleva aasta eelarves jätkatakse mõistliku ja konservatiivse eelarvepoliitikaga.

2020. aastaks planeeritud suuremad investeeringud (kokku investeringuid 1,46 miljonit) on Rakke kultuurikeskuse renoveerimine ja selle lokaalsele küttele ülemineku. Selleks on planeeritud eelarves 270 000 eurot. Samas tuleb vallavalitsusel pingutada ja taotleda lisa riiklikust toetusmeetmest, mis on suunatud avalike hoonete majanduskulude kokkuhoiule. Rakke kultuurikeskusesse tehtav investeering peaks tooma pikemaajalises vaates kaugkütte hinna odavnemise nii Rakke alevikus kui ka Rakke kultuurikeskuses.

Lisaks on eelarves planeeritud Simuna bussijaama esise platsi korastamine ning selleks on kavandatud nii otsesed investeeringukulud, kui ka planeeritud teede ja tänavate investeeringusummas osa suunata just selle liiklussõlme parendamiseks. Konkreetne hind selgub pärast avaliku hankemenetluse läbiviimist. Noorte pallimänguhuviliste jaoks saab käesoleval aastal teoks multifunktsionaalse pallimänguväljaku rajamine Väike-Maarja seltsimaja taha (80 000 eurot) ning loomulikult olulisel kohal on investeringutes valla teede ja tänavate rekonstrueerimine (kokku 475 000

Väike-Maarja hooldekodu vajab väga lifti. Foto Kristel Kitsing

eurot). Võrreldes eelmise aastaga suurendati just kruuskattega teede renoveerimise osa, kuna lumevaene talv on hoidnud kokku lumetõrje kulud, samas on jälle kruusateed saanud rohkem kahju võrreldes külmema kliimaga. Eelnevatel aastatel on erinevates projektides osalemine toonud võimaluse elukeskkonna seniseid kitsaskohti parendada, kuid nüüd on EL käimasolev eelarveperiood lõppemas ning toetusmeetmete hulk oluliselt vähenenud. Lääne-Viru maakonnas lepitati kokku, et iga kohalik omavalitsus peab maakonna arendusrahadest oma osa saama ning meie osaleme selles meetmes (MATA-meede) Väike-Maarja hooldekodusse lifti rajamise projektiga. Lifti planeeritav maksumus on ca 80 000 eurot ning selle rajamiseks oleme saanud ka 10 000 eurot keskerakonna kaudu toetust.

2020. aasta põhitegevuse tulud on 9,82 miljonit eurot, millest olulise osa moodustab üksikisiku tulumaks (4,33 miljonit, tõus ca 5 % võrreldes 2019. aasta eelarvega). Eelarve põhitegevuse kulud on 9,75 miljonit eurot (kasv 4,15 % võrreldes 2019 eelarvega).

Kulude poole peal on oluline personalikulude kasv nii hariduses kui ka hooldekodudes. Jah, me võime öelda, et oleme haridusele kaldu, sest kogu omavalitsuse vastutustala personalikuludes (5,9 miljonit) kasutame just haridusvaldkonnas 63% ehk 3,7 miljonit eurot. Samas oleme toetanud põhimõtet, et üldharidus peab olema võimalikult hästi kättesaadav ning lisaks on olulisel kohal ka huvihariduse ja huvitegevuse osa. Näiteks meie muusikakoolil, mis laienes sügisel ka Rakkesse, on kasutada 230 000 eurot tegevuskuludena.

Eelarves on ka igal aastal toetused meie elanikele. Uus „toetusõlg“ on volikogu poolt vastu võetud eelarves näiteks meetme „Värvid valda!“ abil hoonete värvimiseks, eelmise aasta jätk „Hoovid korda!“, ettevõtluse toetusfond ja külakogukondade ning MTÜ-de toetamine. Ka kaasav eelarve näitas, et huvi oli väga suur ja konkurents tihe.

Mõistlikku eelarveaastat!

Indrek Kesküla
Rahandusosakonna juhataja
ülesannetes

Väike-Maarja vallas asus ametisse uus haridusnõunik

10. veebruarist töötab Väike-Maarja vallas haridusnõunikuna Virumaalt pärit Tarmo Valgepea, kes osutus selle ametikoha konkursil valituks üheksa kandidaadi seast.

Valgepea on pärit Virumaalt ja elanud seal kooliajal. Hiljem on elu teda viinud Tallinnasse, Pärnusse ja Viimsi valda.

Ta on õppinud ja lõpetanud Tallinna Polütehnilise Instituudi juhtimise eriala, täiendanud ennast kogu elu juhtimise, psühholoogia ja viimasel kümnendil ka pedagoogika alal.

Senisel omavalitsuse haridusjuhilt Aare Treialit järje üle võtnud Valgepea on juhtinud Pärnus ja Tallinnas linnavalitsuse spordi ja noorsootöö ametid, viinud seal ellu vajalikke muudatusi süsteemide efektiivsemaks toimimiseks.

Varasemast ajast on Väike-Maarja vastsel haridusnõunikul koolijuhtimise kogemus Mäetaguse Põhikoolis ja Jõhvi Gümnaasiumis. Viimane neist on esimene riigigümnaasium Ida-Virumaal, kes õppuritest oli kaks kolmandikku mitte eestikeelsetest kodudest ning mida Valgepea koos kogukonna ja kolleegidega nullist üles ehitas.

Oma töödes ja tegemistes püüab Valgepea saavutada efektiivselt toimivat kooslusi, kus inimestel oleks hea, huvitav ja motiveeriv töötada, välistades segavaid ja segaseid lahendusi.

Väljakutseks kandideerida Väike-Maarja haridusnõuniku konkursil oli valla soov oma koolivõrgu säilitamisel, arvestades uue olukorra saabumist, seoses Rakvere riigigümnaasiumi loomisega. „Kindlasti aitab mind seda tööd teha varasem kogemus ja

Tarmo Valgepea. Foto Kristel Kitsing

kompetents ning mitteseotus Väike-Maarja vallaga, mis võimaldab uusi vaatenurki valdkonnale, et ajada tegelikult ju ühist Eesti asja,” sõnas Valgepea.

Lisaks eelnevale on Valgepea olnud üle kahekümne aasta eraettevõtja tootlustuse, kaubanduse, vabaaja veetmise ja kinnisvaraarenduse alal ning juhtinud ka ühte trükiettevõtet.

Spordiga on mees tegelenud kogu elu: kooliajal korvpalliga, hiljem kergejõustikuga, kus saavutas rahvusvahelise taseme ning viimasel paarkümne aastat golfiga. Ta on panustanud ka spordialaliitude ja spordiklubide loomisesse ning nende juhtimisse Eestis.

Kristel Kitsing

Elanike arv Väike-Maarja vallas
2020. aasta 29. veebruaril - 5873

1. märtsist saab politseid kutsuda vaid numbrilt 112

1. märtsil suleti riikliku otsusega jäädavalt seni politsei kutsumiseks kasutusel olnud vana lühinumber 110.

Alates möödunud aasta suvest informeerib automaatteavitus helistajaid nende kõne suunamisest hädaabinumbri 112. 1. märtsist 2020 kõnesid ei suunata ja automaatteavitus informeerib helistajat, et number on suletud ja valida tuleks 112. Politsei vana lühinumbri sulgemine lõpetab riikliku projekti ühtse hädaabiteenuse loomiseks ja selle tulemusel jääb Eestis kasutusele üks hädaabinumber 112, kust saab kutsuda appi nii politseid, päästet kui ka kiirabi.

Politseid saab numbrilt 112 kutsuda juba aastast 2015 ja enamik abivajajatest on selle muudatuse juba omaks võtnud. Häirekeskus vastab aastast miljonile hädaabikõnele. Viie aastaga on politsei vana lühinumbri valijate hulk järjekindlalt langenud. Olles alguses hinnanguliselt 30% ja tänaseks 2%. Kuigi protsentuaalselt on see Häirekeskusele tehtavast miljonist kõnest väike hulk, räägime me hinnanguliselt siiski 10-20 000 kõnest.

Olukorra leevendamiseks ja veendumaks, et kõik hädasolijad saavad abi, monitoorib Häirekeskus alates 1. märtsist, kas vana lühinumbri valitud siiski pöörduvad pärast seda 112

numbrile. Tahame olla kindlad, et keegi ei jää abita ja selleks peame veenduma, et kõned jõuaksid siiski õigele numbrile. Veel tänagi tuleb ette, 112 numbrile helistab inimene, kes jagab esmalt üllatust, et numbrid 01, 02 ja 03 enam ei tööta.

Ühtlasi paneme inimestele südamele, et üle vaadataks erinevad teavitumaterjalid majutusasutustes ja avalikes infokanalites, kus peab olema kirjas hädaabinumber 112, mitte muud numbrid. Pöörake tähelepanu, et erinevad stendid, voldikud, büllitäänid, reisi- ja matkajuhid, turismitaludes ning hotellides olevad meespead oleks kaasajastatud. Vale info võib maksta halvimal juhul kellegi elu.

Kohaliku omaalgatuse programmi kevadine taotlusvoor on avatud

1. märtsist on avatud kohaliku omaalgatuse programmi kevadine taotlusvoor.

Kohaliku omaalgatuse programmi eesmärk on tugivate ja omaalgatusel põhinevate kogukondade tekkimine ja püsimine. Programmi eesmärgi saavutamiseks elluviidavaid tegevusi toetatakse kahe meetme kaudu:

Meede 1 - kogukonna areng, millega panustatakse kogukonnaliikmete teadmistele ja oskustele kasvu, kogukonna identiteedi tugevnemisse ja tõhusama koostöö tekkesse. Maksimaalne toetussumma meetmesse 1 esitatud projekti kohta on 2500 eurot.

Meede 2 - elukeskkonna ja kogukonnateenuste arendamine, millega panustatakse kogukonnaliikmete ühistegevust soodustavate avalikus kasutuses olevate objektide rajamise ja arendamise ning kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakkumise. Maksimaalne toetussumma meetmesse 2 esitatud projekti kohta on 4000 eurot.

Toetusi saavad taotleda avalikes huvides tegutsevad mittetulundusühingud ja sihtasutused, milles liikmena ei osale kohaliku omavalitsuse üksus ega riik ja mille liikmetest äriühingud ei moodusta rohkem kui poole.

Taotlus tuleb esitada elektrooniliselt Lääne-Viru Omavalitsuste Liidule e-posti aadressil moonika.aruvainu@virol.ee hiljemalt 1. aprill 2020 kell 16.30.

Toetuste taotlemise kord, tingimused, taotlusvormid ning taotluse koostamise juhendid on üleval Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu kodulehel <https://www.virol.ee/kohaliku-omaalgatuse-programm>.

Ärihommikul on jutuks töösuhted

Väike-Maarja vallavalitsus alustab ärihommikute sarjaga, mille eesmärk on tõsta kohaliku kogukonna ja ettevõtjate õigusteadlikkust ning aidata praktiliste lahendustega kaasa ettevõtluse paremaks korraldamiseks. Ärihommikute lühiseminaridel saavad ettevõtlus-, haridus- ja avaliku sektori esindajad kohtuda erinevate valdkondade ekspertidega, arutada aktuaalsetel teemadel ja vahetada mõtteid.

Esimene ärihommik toimub **16. aprillil algusega kell 9.30 Väike-Maarja seltsimajas**. Külla on tulemas Murula Advokaadibüroo ja juttu tuleb töösuhetest. Osalemisest palun teada anda hiljemalt 13. aprilliks e-posti aadressil ene.preem@v-maarja.ee.

Ene Preem
arendusnõunik

Korteriühistud saavad taas hoovide korrastamiseks toetust taotleda

Tuletame meelde, et korteriühistutel on taas võimalik taotleda Väike-Maarja vallavalitsuselt toetust kortermaja-de hoovide heakorastamiseks.

Toetust saavad kõik Väike-Maarja vallas tegutsevad korteriühistud taotleda:

- 1) sissesõiduteede parendamiseks;
- 2) rataste ja sõiduautode parkimis-kohtade rajamiseks või parendamiseks;
- 3) jalakäijate ala, sealhulgas haljas- või puhkeala rajamiseks või parendamiseks;
- 4) prügimaja või prügikonteinerite platsi rajamiseks või parendamiseks;
- 5) abihooned ehitamiseks, rekonstrueerimiseks või lammutamiseks.

Taotluste esitamise tähtaeg on 31. märts 2020.

Elektrooniliselt täidetava toetuse taotlemise vormi leiab valla veebilehelt taotluste e-vormide alt.

Taotlusele tuleb lisada:

- 1) korteriomani ke üldkoosoleku või põhikirjast tulenevate volituste alusel juhataste protokolli koopia, mis sisal-

dab otsust hoovi heakorastamiseks vajaliku töö teostamise kohta

- 2) kinnistu plaan kavandatava töö asukoha skeemiga ning kavandatava töö kirjeldus;

- 3) fotod kavandatava töö asukohast enne tööde algust;

- 4) kavandatava töö eelarve;

- 5) vajaduse korral asjakohased kooskõlastused või nõusolekud kavandatava töö tegemiseks;

- 6) ühistaotluse esitamisel kinnitus nõusoleku kohta ühistaotluse esitamiseks;

- 7) hinnapakkumine/hinnapakkumised.

Taotlus koos lisadega esitatakse Väike-Maarja vallavalitsusele (digi) allkirjastatuna e-posti aadressile valitsus@v-maarja.ee või Pikk 7, Väike-Maarja alevik 46202.

Lisainfo

- Toetust antakse taotlejale kuni 50% ulatuses kavandatavate tegevuste maksumusest.

- Maksimaalne toetus ühe taotleja kohta on **3000 eurot** aastas. Ühistaotluse korral **6000 eurot** aastas.
- Toetust eraldatakse ühe taotleja kohta üks kord eelarveaasta jooksul.
- Taotleja peab saama üldjuhul vähemalt **kahelt pakkujalt** hinnapakkumise, mis vastab kavandatava tegevuse kirjeldusele. Juhul kui projekti maksumus on väiksem kui 1000 eurot, on taotleja kohustatud saama vähemalt **ühe hinnapakkumuse**.
- Tähtjaks laekunud taotlusi hindab vallavalitsuse moodustatud hindamiskomisjon.
- Toetuse kasutamise aeg on kuni üks aasta alates lepingu sõlmimisest.

Projekti „Hoovid korda“ toetuse taotlemise ja kasutamise korraga saad tutvuda <https://www.riigiteataja.ee/akt/430042019038>

Lisainfo:

Ene Preem, tel 329 5766 või 523 9550, e-post ene.preem@v-maarja.ee.

Tulemas on Lääne-Virumaa töö- ja karjäärimes

16. aprillil kell 12.00-15.00 toimub Rakvere spordikeskuses (Kastani 12, Rakvere linn) Lääne-Virumaa töö- ja karjäärimes, mille eesmärk on viia kokku tööandjad ja tööotsijad.

Mess toimub tänavu 7. korda, ukse avatakse külastajatele kell 12.00, mess lõpeb kella 15-ks. Üritust korraldavad Eesti Töötukassa, Europe Direct teabekeskus Lääne-Virumaa ja Lääne-Virumaa Noortekogu.

Spordikeskuse suurde saali koonduvad tööandjate esindajad, karjääriala, töötukassa koostööpartnerid ning koolide esindajad.

Tööandjatele on töö- ja karjäärimes hea võimalus oma ettevõtet ning värbamistingimusi kohapeal tutvustada ning võimalike kandidaatidega silmast silma suhelda. Messile on oodatud tööandjad, kellel on pakkuda tööd kohe või lähitulevikus. Tööotsijate jaoks suurepärane võimalus suhelda otse tööandjatega ja uurida töötamise võimalusi ning tingimusi. Noored saavad uurida suvel töötamise võimalusi.

Lisaks tööandjate ja töötamisvõimalustega tutvumiseks on hea uurida ka edasiõppimisvõimalusi otse koolide esindajatelt.

Väikeses saalis toimub messi ajal **kaks ettekannet**. Tööinspektsiooni **töökesskonna konsultant Piret Kaljula** räägib sellest, kuidas lahendada töösuhte esile kerkivaid probleeme tuginedes seadusele. Samuti räägib ta üle psühhosotsiaalse ohuteguri olemuse ning sellega seotud seadusest tulenevad õigused-kohustused.

Teise ettekande teeb **Egert Milder, praktiseeriv ehitusinsener ja muusik**, kes on ühtlasi ka tänavuse aasta Eesti Laulu finalist. Ta jagab oma inseneriks saamise teest kogemusi ning räägib sellest, kuidas saab karjääri kujundada just selles suunas. Egert lähtub oma ettekandes sellest, mida soovi- naks ta teada 15 aastat tagasi, olles ise noor ja valikute ees.

Messil on **eraldi karjääriala**, kus on kohapeal karjääriinfospetsialistid ja karjäärinõustajad, kes jagavad abi

ja nõuandeid CV koostamise ja kandideerimise kohta üldiselt. Samuti on esindatud Lääne-Virumaa Noortekogu, kes tutvustab oma tegevusi ja noorte kaasamise võimalusi.

Messil osalemine on kõigile huvilistele tasuta. Töötukassa ootab messile nii töötuid, töötavaid inimesi, kui ka noori, kes otsivad suvetööd või õppimisvõimalusi.

Päeva juhib Tarvo Sõmer.

Info koondub aadressile www.toomess.ee, sinna tuleb ka info tööandjatest, koolidest ja koostööpartneritest, kes messil esindatud. Samuti on olemas Facebooki sündmus <https://www.facebook.com/events/406867286840944/>

Täiendavat infot messi kohta annab tööandjate konsultant Anu Tooming telefonil 326 0352 või anu.tooming@tootukassa.ee.

Kristi Moldau

Eesti Töötukassa Lääne-Virumaa osakonna juhataja

Üleskutse: tee oma aknapäev!

Eesti Vabaõhmuuseum, Tartu Säätva Renoveerimise Infokeskus ja Muinsuskaitseamet kutsuvad taas üles **kaasa lööma puitakende hooldamise teavituspäevade korraldamisel!** Üleeestiline aktsioon „Vaata vana akent!“ leiab sel korral aset 23.-24. mai 2020.

Iga päev jääb vanu puitaknaid vähemaks. Iga äravisatud aknaga kaob aga tüki ajaloo ja kohalikust ehituskunsti traditsioonist. Isegi saja-aastase puitakna saab korda teha nii, et see näeb välja värske ja peab vastu veel sada aastat. Ülemaalse aknapäe-

vaga soovivad korraldajad juhtida tähelepanu vanade akende väärtustele ja rõhutada, et ka vana puitaken võib olla praktiline ja energiatõhus. Eelmisel aastal toimus esmakordse üleskutse raames üle Eesti 36 üritust.

Kui ka Sul on soov sel aastal aken- de aktsioonis kaasa lüüa ja teha oma kandis näiteks akende hooldamise ja taastamise teabepäev või töötuba, korraldada vanade akende teemaline joonistuste või fotode võistlus või üles panna raamatukogus vastava erialakirjanduse näitus, siis pane meile kirja

toimumise koha aadress, infot toimuva sisu kohta ning korraldaja kontaktandmed. Võtame Sinuga peatselt ühendust!

Tule, anname koos vanadele akendele uue elu!

Kontakt:

Aune Mark

Eesti Vabaõhmuuseumi koolitusprojektide spetsialist
aune.mark@evm.ee
tel 523 8397

Politseimuseumis saab tutvuda politseitööga

Rakveres asuv Eesti Politseimuseum (Tallinna 3) ei ole muuseum selle sõna klassikalises tähenduses, vaid pigem kogupere teemapark, mis haarab igas eas külastajaid omandama teadmisi politseitööst põnevate kogemuste ja kaasahaaravate tegevuste abil.

SA Virumaa Muuseumid koosseisu kuuluvas Eesti Politseimuseumis ei tule tunde väljapanekuid imetleda ja tohutuid tekstimassiive lugeda. Siin saab ise omal käel ja nahal järele proovida, kuidas erinevad politseitöoga seotud valdkonnad päris elus välja näevad.

Kahel korrusel on kokku kümme näitusetuba ja Lastemuuseum, kus põnnid saavad pehmete mänguautodega õppida tundma liikluse ja ohutu liiklemise põhimõtteid.

Peamajas on igas toas midagi, mida on osalejatel võimalus ise proovida, katsuda ja giidi poolt loodud situatsioone lahendada. Näiteks saab testida päris autos oma pidurdusreaktsiooni, sõita kaldteel, proovida väsimusprille, korraldada päris märul, katsetada fotorobotit, selga proovida politseiriideid ja omal kehal tunda eriüksuslase varustuse raskust. Kavaldata üle valvesüsteemi, ronides laserkiirte vahel, võtta sõrmejälg ja palju muud.

Kohtueelse uurimise laboris on võimalus osalejatel kehastuda CSI tüüpi kriminalistideks, lahates südant, silma, võtta erinevaid proove ja tuvastada mõrvarelv.

Eriüksuse majas saab kehastuda eriüksuslaseks ning loetud minuti-

Kohtueelses uurimise laboris. Foto erakogu

te jooksul "pahalasi" kahjutuks teha. Samuti saab proovida täpsuslaskmist liikuvast politseiautost ning poseerida päris patrullmootorrattal.

"Meie muuseumis saab külastaja üheaegselt osaleda reaalses politseitöö tegevustes ning samal ajal avardada silmaringi köitvate faktidega," sõnas Eesti Politseimuseumi direktor Andrus Eesmaa. „Grupptidele korraldame põnevaid mängu ja eriprogramme," rääkis muuseumi direktor ja lisas: „Näiteks saab mõõta tänaval autode kiirust, lahendada mõrvamüsteeriumit, võistelda meeskondlikult politseitöös, läbida eriüksuse rada."

Lisaks majale on muuseumil tegevusterohke sisehoov, kus pöörlevas autos saab tunda seda, mida liiklus-

õnnetuses üle katuse veerejad tunnevad. Vaatamiseks ja katsumiseks on erinevad autod ja bussid. Ennast saab proovile panna osavusrajal ja ronimiseintel. Ei puudu ka laste politseijaoskond ja liikluslinnak.

Isegi politseikopter on olemas. Tõsi küll, see ei ole päris, vaid on kopiteri vähendatud koopia (valmistatud muuseumi eritellimusel päris kopiteri jooniste järgi), kuid samas pakub see külastajatele reaalse kopiterilennu kogemise tunnet. Kopter on kahekohaline ning seda on võimalik külastajal ise juhtida, katuste kõrgusele see ohutuse pärast küll ei tõuse, kuid maalähedase lennuelamuse saab küll.

Õue uusim eksponaat on patrullbussist poole suurema arestikambriga

Muuseumis saab poseerida päris patrullmootorrattal. Foto erakogu

konvoeerimisbuss.

Nii jagub ohtralt uut ja põnevat ka neile, kes on varem juba politseimuseumis käinud. Uued atraktsioonid on piisav põhjus uuesti tulla.

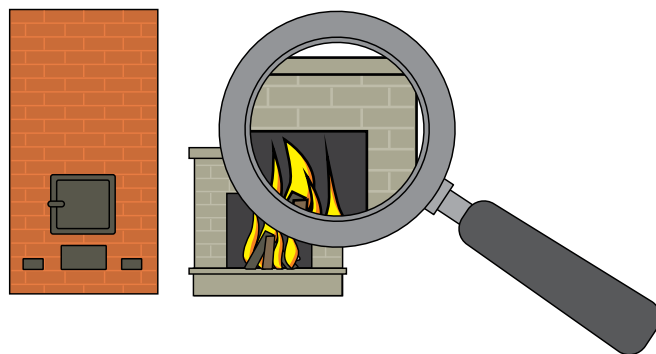
Täpsem info muuseumi koduleheküljel: www.politseimuseum.ee.

Kättri Kaik

KÜTTESÜSTEEMIDE SEADUSTAMINE

Paljud inimesed on ehitanud korterisse kütteseadme (ahju, pliidi või kamina), mis tuleb tagantjäreli seadustada või on soetanud eluruumi, milles paiknev kütteseadme on eelmise omaniku poolt mitteseaduslikult paigaldatud. Kuigi küttesüsteemi on juba aastaid kasutatud ja probleeme ei ole esinenud, tuleb siiski tõendada selle ohutus.

1. samm: eksperthinnang

Ehitatud küttesüsteemi seisukorra sobivuse kohta on vajalik eksperthinnang. Eksperthinnangu andmise kompetents on olemas:

- korstnapühkija-meister, tase 5
- pottseppmeister, tase 5
- tuleohutuseksper, tase 6

Eelnimetatud pädevusega isikuid on võimalik leida või küsida:

- SA Kutsekoda kodulehelt <https://www.kutsekoda.ee/>
- Eesti Korstnapühkijate Koda kodulehelt <https://www.korsten.ee/>
- MTÜ Eesti Pottsepad kodulehelt <http://www.pottsepad.ee/>
- Päästeala infotelefon 1524

Muu olulise info seas annab eksperthinnangu koostaja kokkuvõtliku üldise hinnangu küttesüsteemi kohta (kas küttesüsteem on terviklik ja ohutu kasutamiseks). Kui ekspert annab hinnangu, et tegemist on ohtliku küttesüsteemiga, tuleb korteriomnikul hinnangus esitatud märkused kõrvaldada. Kui ekspert annab hinnangu, et küttesüsteem on ohutu kasutamiseks, on dokument oluliseks tõendiks küttesüsteemi seadustamisel.

2. samm: ehitise audit

Kui tegemist on müüritud kütteseadmega (tellistest või looduslikust kivist ja müürisegust kohapeal ehitatud kütteseadme), tuleb teostada ehitise audit kandekonstruktsioonide vastupidavuse tõendamiseks. Ehitise auditi eesmärk on tõendada ehitise või selle osa nõuetele vastavust ning ettenähtud otstarbel ja viisil kasutamise ohutust või anda ehitise kohta muu hinnang. Ehitise auditiga tehakse kindlaks, kas olemasolev kandekonstruktsioon (põrand, vahelagi) on piisava kandevõimega, et sinna ehitatud kütteseadme ja/või korstna koormust taluda. Kui kandekonstruktsioonid ei ole piisava vastupidavusega, siis tuuakse ehitise auditi aruandes välja lahendused, kuidas tagada kandekonstruktsioonide vastupidavus. Kui tegemist on metallist või malmist kütteseadmega, ei ole ehitise auditi teostamine vajalik.

Ehitise auditi tegemise pädevus on volitatud ehitusinseneril, tase 8, diplomeeritud ehitusinseneril, tase 7 ja ehitusinseneril, tase 6.

Pädevusega isikuid on võimalik leida SA Kutsekoda kodulehelt <https://www.kutsekoda.ee/> ja Majandustegevuse registrist <https://mtr.mkm.ee/>

3. samm: kütteseadme kasutusele võtmine ehk seadustamine läbi kohaliku omavalitsuse

Kütteseadme ohutushinnangute (eksperthinnang ja ehitise audit) alusel kasutusele võtmine teostatakse läbi kasutusteatis. Kasutusteatis esitatakse kohalikule omavalitsusele elektrooniliselt läbi ehitisregistri <https://www.ehr.ee/>. Kui teavitamine ehitisregistri kaudu ei ole võimalik, esitatakse dokumendid kohalikule omavalitsusele paberikandjal. Sellisel juhul kannab kohalik omavalitsus ise andmed ehitisregistrisse.

Kui kohalik omavalitsus ei teavita kümne päeva jooksul pärast kasutusteatis esitamist vajadusest esitatud andmete täiendavaks kontrollimiseks, siis võib asuda küttesüsteemi kasutama.

Triigi külaseltsi ruumides on kasutusel uus köögitehnika

Enamik MTÜ Triigi Mõis ettevõtmisi on toimunud siiani välitingimustes. Seltsi eestvedamisel renoveeriti 2018. aastal Triigi spordihoone II korrusele külaseltsi ruumid, kus on võimalik hakata külaelanikele korraldama loenguid, kohtumisõhtuid, koolitusi, õpitubasid.

2018. a KOP-i kevadvooru projekti kaasabil paigaldati uus köögmööbel. 2019. a KOP-i kevadvooru projekti toetuse abil soetatud vajaminev köögitehnika: külmkapp, nõudepesumasin,

ahi ja pliit. MTÜ-l Triigi Mõis on nüüd mitmesuguste tegevuste läbiviimiseks kasutada korralik köögiroom. Kogukonnaköögi täielikuks toimimiseks tuleb teha veel investeeringuid, puudu on lauanõud ja väiketehnika.

Kogukonnakööki on avalikuks kasutamiseks avatud õhtuti Triigi spordihoone lahtiolekuaegadel.

Aule Rebane
MTÜ Triigi Mõis liige

Vastlapäeva tantsutuba Triigis

Kolmekuningapäeval Väike-Maarja muuseumis lubas tantsuselts Tarapita, et tantsutubasid tuleb veel.

Aasta teine tantsutuba toimus vastlapäeval, 25. veebruaril Triigi külaseltsi ruumides. Vastlaliug jäi sel päeval lumepuuduse tõttu tegemata, ent vastlatantsud said tantsitud. Jalakeerutuseks seadis pillid häälede kapell Sirili. Tantsuõpetaja Egne Liivalaid õpetas kohalolijatele selgeks Papiljoni polka, Aleksandra valsi ja teisi tantsu. Õhtu jooksul mängisime vastla-

päevale sobivaid mänge. Lusti ja tralli jätkus nii suurtele kui väikestele.

Kui tantsud olid selged, said kõik osalejad maiustada vastlakuklitega. Järgmisel päeval sadas kõikide kelgutajate rõõmuks maha kohev lumevaip ning siis oli võimalik ka pikk vastlaliug tagantjärele ära teha.

Aule Rebane
Triigi spordihoone juhataja
MTÜ Triigi Mõis liige

Triigis said vastlatantsud tantsitud. Foto Kertu Rebane

Talvekontserdil kõlas muusika klassikast rockini

Ega enne õiget talve tule, kui korralik talvekontsert saab maha mängitud – arvasid pasunapoised. Ja nii ka läks. Peale orkestri talvekontserti tuli natuke lund ja külmagi.

9. veebruaril toimus Väike-Maarja pasunakoori talvekontsert, mis oli vaheldust pakkuv ja nauditav, sest lai muusikavalik pakkus kuulamist klassikast rockini. Rõõmsat elevust tõi küla-liskollektiiv vokaalansambel H-RAM Viljandist. Orkestrit juhatasid Taavi ja Vallo Taar. Eriliselt tahaksin tänada publikut, kes oli väga osavõtlik ja tubli aplodeerija. Saalisviibijate tungival soovil tuli kordamisele Ü. Vinteri „Laul Põhjaamaast“.

Kontsert oli ühtlasi ka eksamiks Taavi Taarile, kellel on lõpetamisel Viljandi kultuuriakadeemia. Rahva seas istuv eksamikomisjon andis kontserdile ja Taavile kõrge hinnangu. Külalaps oli siis hea kontsert ja selle eest

Tarvi Kivipõld ja Rainis Lükk Talvekontserdil. Foto Elisa Taimre

tahaksin tänada kõiki pillimängijaid, kes osalesid kontserdil.

Selle hooaja suuremateks üritusteks olid kollektiivil esinemine Estonia kontserdisaalis sügisel ja „Talvekontsert“. Nüüd valmistume juba kevad-suvisteks esinemisteks ja suvel on plaanis kontsertduur Hiiuamaale.

Vallo Taar
orkestri dirigent

Sallas avatakse raamatukogupunkt

Aprillis avatakse Rakke raamatukogu välisteeninduspunkt Salla seltsimajas, mis hakkab olema avatud igal teisipäeval kell 10.00-17.00 ning lisaks kord kuus ka reedeti. Uue teenuse esimene tööpäev koos väikese avamisürituse ja avaettekandega on 14. aprillil kell 15.00.

Teenuse pakkuja on Rakke raamatukogu ja see tähendab seda, et laenutada on võimalik raamatuid ja perioodikat, mis Rakkes on olemas. Samuti saab kohapeal olema värskaid ajalehti ja ajakirju.

Rakke raamatukogu juhataja ja Salla raamatukoguhoidja Kadi Keäri sõnul saab olema võimalik kohapeal lugeda ja koju laenutada ilu-, laste- ja teabekirjandust ning perioodikat. Raamatukogutoas saab olema ka avatud internetipunkt koos interneti püsühendusega arvutiga. „Vajadus internetipunkti järele on ka nüüd, kus paljudel on seadmed ja võrguühendus kodudes, olemas, seda enam, et üha enam teenuseid on kolinud internetti. Vahel on

vaja printida või dokumente skaneerida. Kogukonnakeskusena saab raamatukogu inimesi aidata – telefonile kõneaega laadida, internetist kaupa tellida ja palju muud,“ ütles Keär.

„Ideid ja arendustegevuse mõtteid koostöös seltsimajaga on muidugi palju. Üldine siht on tuua raamatukogu lähemale neile inimestele, kellele Rakke raamatukogu asub liiga kaugel. Aga lisaks sellele pakkuda õppimisvõimalusi, kohtumispaika, kunsti, kultuuri ja vaba aja veetmise võimalusi igas vanuses huvilistele. Soovime, et see oleks tore koht, kus tähistada ka tähtpäevi ja korraldada kirjanduse ja lugemisega seotud ühisüritusi ning õpitubasid. Soovime, et see oleks koht, kuhu võib lisaks raamatute laenutamisele ka niisama aega veetma tulla, sest tänapäeval toimivad raamatukogud üha enam kogukonna elutoana,“ märkis Kadi Keär.

Täpsemat infot saab Salla seltsimaja Facebooki lehelt ja kohapealt ning Rakke raamatukogust. Salla raamatu-

Raamatukogupunkt Salla seltsimajas. Foto Kristel Kitsing

kogupunkt ootab sind kord nädalas Salla seltsimajas. Lahtiolekuajad: teisipäeviti kell 10-17.00 ja üks kord kuus reedeti.

Mart Lankots

Rakke raamatukogu Lahu laenutuspunkt on alates aprillist suletud. Lugejatele kätte jäänud raamatuid on hiljem võimalik tagastada Rakke raamatukogusse. Neile, kes tervisliku seisundi tõttu raamatukogu külastada ei saa, pakume tasuta koduteenindust. Infot telefonil 32 91 266 või e-posti aadressil raamatukogu@rakke.ee.

Raamatukogus sai kuulda haldjaluulet

*Viimane kustutab tule,
nii ütleb inime.
Kui õõ päeva silmad suleb,
saabub vaikus, pimeneb...*

Kolmanda märtsi õhtu tõi luulehuvilised raamatukokku Maris Mägi raamatu „Vaikiv valgus“ esitlusele. Tegu on luule ja fotoraamatuga, sest mõlemad on autori kirg. „Mäletan, et raamat „Kollase liblika lend“ oli mul pidevalt ligi ja mõtlesin, et kunagi tahan ka mina sellist raamatut, kus oleks luuletused pildiga koos. See annab nii palju juurde,“ rääkis Mägi oma värsket kogu tutvustades. Autori jaoks on see teine raamat – esikteos „Joonistatud mina“ sündis samuti läbi piltide, kuid sedapuhku oma lapse joonistustele mõeldult kirjutades.

*... Vaid varjud tantsivad veel,
hämarnus varjud viib kaasa.
Kohtume sinuga teel
tantsupeole unede aasal.*

Luulehuvilised kogunesid raamatukokku. Foto Kristel Lehtme

Esitus oli autorile omaselt vahetu ja hingepuuev. Igapäevatoona õpetaja ametis olev Maris Mägi põimis kuulajate ees haldjalikult laule, luuleridu ning seiku sõnade leidmiselt ja otsimiselt. „Teame ütlemist, et luule, see ei tule tuulest. Minu kogemus ütleb, et tuleb ikka. Loodusest saan väga palju inspiratsiooni, eriti aitab mõelda meri. Võtan neid vaateid ja hetki kaasa,

ilma fotoaparaadita ma naljalt välja ei lähe,“ selgitas autor. Kohtumist ilmesitasid ka tema fotod, kuid praegu liiguvad need temaga raamatu esitlustel kaasas. Fotonäitust tervikuna vahendame meie raamatukogus eeloleval suvel. Suur tänu kõikidele osalistele kuulamast ja kohtumist oma küsimuste ning tagasisidega elavdamast!

Kristel Lehtme

Väike-Maarja muusikakool ootab noori muusikahuvilisi

Õhus on tunda kevadet. See tähendab koolide lõpetamist, eksameid ja arvestusi, lähenevat suve ning kõike seda toredat, mis kaasneb suvega. On aeg mõelda ka sellele, mis edasi. Muusikahuvilistel lastel oleks kindlasti mõttekas alustada muusikaõpinguid.

Muusikakool on olnud oma tegevustes tõine ja tegus. Majas kostub muusikat esmaspäevast laupäevani. Muusikakoolide talvemuusikapäeval, mis toimus Kundas, esindasid meie kooli tublid viulineid. Lähenevas kevadkontsert, esinemised Rakvere muusikakoolis ja Rakke põhikoolis.

Meie koolil on filiaalid Rakkes ja Simunas, mis annab võimaluse ka kau-

gematel lastel tegeleda muusikaga. Praegu on juba paras aeg mõelda, millist pilli võiks teie laps õppima asuda.

Väike-Maarjas saab õppida järgmisi erialasid: klaver, viiul, akordion ja puhkpillid. Ei maksa peljata puhkpille – kõige enam tuntust on meie koolile toonudki just puhkpilliõpilased, kes on saanud kõrgeid kohti konkurssidel ja aktiivselt osalenud orkestri tegemistes. Eriti ootame mõnda tublit klarneti- või trompeti-õpilast.

Simuna filiaalis on erialadeks klaver ja viiul. Rakkes õpitakse klaverit, akordionit, viiulit ja kitarri.

Sisseastumiskatsed toimuvad mai lõpus. Täpsemat informatsiooni anna-

Pildil Marit Võhma. Foto erakogu

me järgmises infolehes ja telefonil 503 1910.

Soovin kõigile päikeselist kevadet!

Vallo Taar
muusikakooli direktor

Näitus „Balti kett 30. Üks ajalugu, kaks miljonit lugu“

Möödunud aasta 23. augustil möödus 30 aastat Balti ketist. Molotovi-Ribbentropi pakti vastu suunatud meeleavaldusest võtsid osa kokku ligi kaks miljonit eestlast, lätlast ja leedukat. Kella seitsmeks läbis 30 aastat tagasi kolme riiki tihe ja katkematu inimkett. Tegemist on ühe suurima rahumeelse

massimeeleavaldusega maailmas, mis demonstreeris Eesti, Läti ja Leedu iseseisvuspüüdlusi ning sillutas tee Ida-Euroopa vabanemisele.

Tavaliste inimeste lugudel põhinev näitus viib külastajad mõtlemapanevale vabadustahtest rääkivale ajaloolisele rännakule.

Näitus on Väike-Maarja muuseumis avatud 09.03.-30.04.2020.

Näituse koostas Vabamu.

Edgar Tammus
Väike-Maarja muuseumi juhataja

Imede kuu – veebruar

On hommik – veebruarihommik. Natukene enne kella kaheksat hakkab juba valgeks minema. Sammun parklast koolimaja poole. Õhk on selge ja karge ning lumi krudiseb saabaste all. Könnin hästi aeglaselt, et talvetunnet kauem nautida, sest sel aastal võttis ilmataat nõuks lund hoopis sellistes riikides näidata, kus seda tavaliselt pole. Eks ajad pole enam endised, kõigil maailma rahvastel on õigus kogada nelja aastaaga ja meie eestlased võime südamerahuga leppida sooja sügiskevadise laadse tootega.

Harilikult ehib Eestimaa loodus end sünnipäevapaiku ikka lipuvärvidesse. Näidates meile erksinist taevast, mustavat metsaviirgu silmapiiril ja pehmet valget lumevaid maad katmas. Sel aastal on aga hoopis teistmoodi. Pidupäeva puhul öitsevad metsas näsiniin ja sarapuud ning arglikud lumikellukesed piiluvad ettevaatlikult lillepeenrast. Ühel päeval oli isegi vikerkaar end Simuna kohale üles riputanud. On tõeline imedekuu. Juba on nähtud ja kuulnud kuldnoorka ja lõokesi. Hommikuti on nii põnev üle ukse õue kaeda, et mis ilm siis täna on. Mõnel päeval vaatad, et ikka vist veel on november siis jälle naudid aprilliilma vaheldumisi jaanuari ja märtsiga. Vastlapäev meenutas päikeselist aprilli ja tuhkapäeval saabus lõpuks kauaoodatud lumi.

Koolirahva tegemisi ilm ei sega, olgu ta siis ilus või inetu. Väljaarvatud muidugi suusatajaid. Vot neid nüüd küll pole toimunud. Aga võib olla, et järgmisel õppeaastal saame juba 2. septembril suusad alla panna.

1. veebruaril toimus Rakkes FLLi eelvõistlus. Meie robotitööd pääsesid edasi finaali võistlusele. Tublid juhendajad on õpetajad Liis ja Liivika.

4. veebruaril käisid neljandikud koos oma õpetaja Siiriga Tallinna linnas Proto avastuskeskuses ja teatris. Mismoodi linnapäev möödus, lubasid nad ise kirja panna.

5. veebruaril käisid 8. ja 9. klassi õpilased Laekveres vaatamas-kuulamas „Georgi lugu“. Märts Treieri esinemine pani lapsed elu üle tõsiselt mõtlema.

Sama päeva õhtupoolikul toimus Rakkes järjekordne Väike-Maarja koolide õpetajate viievõistlus. Läksime rõõmsal meelel oma viimast kohta kaitsma ja tulime selle ülesandega suurepäraselt toime. Suur tänu Janar Rückenbergile hästi organiseeritud ja huvitavate võistluste eest. Oli väga lõbus. Täna väga oma kooli võistkonda väga hea koostöö ja üksteise mõistmise eest. Teiega võib vabalt luurele minna!

6. veebruaril kuulasid II ja III kooliastme õpilased järjekordset KEAT loengut.

8. veebruaril osalesid ajaloo-olümpiaadil Gerdda, Raneli ja Kus-tav. Neil läks seal päris hästi.

11. veebruaril tähistasime meiegi turvalise interneti päeva, õpetades mõistlikult internetis käituma. Joonas, Henry, Kristjan, Raneli ja Gerdda käisid geograafiaolümpiaadil.

12. veebruaril käisid 7. ja 8. klassi õpilased Rakke koolis Läti popmuusiku kontserti kuulamas. Asjaosaliste sõnul olevat täitsa norm kontsert olnud. Esineja nimi jäi paraku siin kirjutaja jaoks saladuseks.

13. veebruaril käisid kergejõustiklased taas Rakveres võistlemas, koju toodi päris mitu diplomit.

10.-14. veebruarini tähistasime sõbrapäeva, korraldajaks õpilaste omavalitsus. Koolimaja oli kaunistatud südametega ja igal nädala-

Eesti Vabariigi aastapäev Simunas. Foto Triinu Pohlak

päeval oli vaja riietuda teatud värvi rõivastesse. Näiteks esmapäev oli punase päev, teisipäev roosa ja kolmapäeval tuli riietuda eriti värviliselt. Neljapäeval rõõmsameelselt ja reedel kasutada punase-roosa kombinatsioone. Valiti kõige sõbralikum tüdruk – Renita 8. klassist ja kõige sõbralikum poiss – Reno 9. klassist. Kujundati plakat „Sõpra tunnend hädas“ ja loomulikult toimus sõbrapäev.

Veebruarikuu vältel toimus ülekooliline mäluvõistlus „Minu Eesti“. Autasud anti kätte vabariigi sünnipäevaaktusel.

20. veebruaril käisid Rakveres kergejõustikuvõistlustel kooli kõige nooremad sportlased Kertu, Merilin, Mia Anette ja Heidi.

21. veebruaril tähistasime Eesti sünnipäeva uhke aktusega. Pidupäeva tähistamine algas traditsioonilise rongkäiguga vabadussõja ausamba juurde. Seal pidas kõne Väike-Maarja vallavolikogu esimees Hans Kruusamägi. Mälestasime vabadussõjas langenuid ning asetasi me lillekimbud ausamba jalamile. Edasi siirdus rongkäik rahvamajja, kus ootas ees juba külaline – Väike-Maarja kandis sündinud ja Rohu külas kasvanud ilmu Kaido Hõõvelson e Baruto. Lavale sättisid end esinema Simuna tantsu- ja laululapsed laulsid õpetaja Kaia taktikepi järgi. Pärast pidulikku osa palusid Merit ja Karel kogu koolipele ja külalised kokkade küpsetatud pidusaia maitsma.

Baruto kõneles oma elust Jaapanis ja sellest, miks ta tagasi Eestimaale tuli. See põhjus oli eriti südamlik: nimelt tahab ta oma pojale samasugust toreid lapsepõlve nagu temal endal oli. Et laps saaks joosta oma koduõues vabalt ringi, ronida puude otsas ja kuulata ojakese vulinat. Tokios sellised vahvad

võimalused puuduvad.

Sama päeva õhtul veetis 7. klass noortekeskuses klassi õõ.

Vaheajal osad lapsed puhkasid, teised käisid spordivõistlustel. Õpetajad-töötajad osalesid koolitustel.

Kuna ametlikul vastlapäeval lund ei olnud ja lapsi ka koolis ei olnud, lükkasime vastlapäeva edasi 11. märtsile. Ütleb ju vanasõnagi, et ega tali taeva jää. Nii et Simuna koolipere plaanib siis üht suuremat sorti suusa- ja kelgumatka. Kuidas see täpselt välja näeb, sellest saate lugeda juba järgmisest valla lehest.

24. veebruaril tegin oma perele kiluleiba ja mulgiputru ning õhtul seadsime end televiisori ette presidendi vastuvõttu vaatama. Kuna minu juured on pärit Viljandimaalt, ootasid seda ülekannet eriti suure põnevusega. Mulle väga meeldis presidendi kõne ja etendus. Oli kohe ilmselge, et Simuna aktusest oli šnitti võetud ja kasutatud Valdur Mikita loomingut (oli ju meie aktus mõned päevad varem). Tegelikult on eestlase jaoks tähtsad mets, maa, meri, kodupaik, pere ja meie imetabane keel, mis on küll alates oma sünnihetkest tundmatuseni muutunud, kuid nii meie oma nagu süda rinnus. Säilinud hoolimata rahva vintsutustest võõraste ja nende keelte ülemvõimu all. Kuigi praegu on maailma ukseid valla, aitab Eesti keel eestlasel kõige paremini väljendada oma muret, leina, õnne ja armastust. Eesti keel on üks vimmaka keel mis aitab kõige paremini masendaval hetkel tuju jälle häaks muuta. Siinkohal pöördun taas Valdur Mikita loominguga poole: „Kas sa võid töid, vana noid? Kas Võiste võivabrikust võib või ei või võtta veel veidike võid? Ärgu Äigumäe õmblejad enam ealeski ämmale ämbriga äia! Niigi on Ilumäe ilma ilmast ilma ilusast ilmast ilma!“

Kaja Põldmaa
Simuna kooli direktor

Õpilased töid saja aasta tagust hõngu Väike-Maarja gümnaasiumisse

„Sinimustvalget kiirgab rahvuslippude, kivilipsude, kõrvarõngastelt, saalikaunistustelt,“ sõnastas oma kõnes direktor Marje Eelmaa.

Seekord liitusid sinimustvalgesse kaunistatud Väike-Maarja gümnaasiumi kooliperega sajanditagused kindralid, koolmeister ja koolipoisid tänaaste gümnaasistide esituses. Oli Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud aktus. Kooli saal muutus teatrilavaks, kus kaasahaaravalt mängiti läbi hetki meie riigi ajaloost 1918. ja 1920. aastast. Stsenariumi selleks oli koostanud ajalooõpetaja Kristi Põdra.

Etenduse alguses sisenesid saali Nõukogude Venemaa ja Saksa keisririigi kindralid: „No lausa uskumatu, mis imelik rahvas need eestlased on siin Estlandil. Need kuulutasid ju oma vabariigi Pärnus 23. veebruaril 1918 kell 20.00 välja.“

„Poisid – see oli nagu eile, kui me siin klassiruumis vaidlesime – kas minna sõtta või mitte,“ meenutasid

koolipoisid omakeskis. Koolmeister: „Täna on meil siis 21. veebruar 1920. Nüüdseks on tõesti hakanud meil rahukell tiksuma. Minu isiklik kummardus ja tänu teile, poisid, et te olite julged ja vaprad ning oma panuse Vabadussõjas andsite.“

Koolmeister kontrollis ka koolipoiste teadmisi Vabadussõjast, nii et igal saalisviibijal oli võimalus mõtteis kaasa mängida. Kes oli meie riigi delegatsiooni rahuläbirääkimiste juht? Millal allkirjastati Tartu rahuleping? Miks oli see leping meie oluline? Tulemusega võis rahule jääda, sest vastustes peegeldusid teadmised ning hoolimine Eesti Vabariigi mineviku kohta.

„Julgen arvata, et meie riik on püsinud tänu meie esivanemate püüdlusele hariduse poole,“ kõlasid sõnad direktor Marje Eelmaa kõnes.

Elagu haritud Eesti Vabariik!

Heili Tammus
Väike-Maarja gümnaasium

Koolmeister õpilaste teadmisi kontrollimas. Foto Väike-Maarja gümnaasium

Kiltsi kooli õpetajate koolivaheaeg kujunes tõiseks

Samal ajal kui koolilapsed vaheaega pidasid ja „talverõõme“ nautisid, olid õpetajate käed töid-tegemisi täis. Mõne aasta tagune kogemus noorte õpetajatega, kes ei kartnud tüdrukute rahvarõivakomplektide õmblemisega jõudu katsuda, kulus nüüd marjaks ära. Suve algul toimub Kiltsi kooli vilistlaste kokkutulek ja selleks ajaks oli plaan poiste komplekte vestidega täiendada.

Usun, et on keeruline, kui koolijuhiks on käsitööõpetaja, kes ilmselt arvab, et iga õpetaja oskab lendleva kergusega vesti valmis õmmelda. Ja teate – mul oli õigus! Igale osalejale leidis jõukohane töö. Kõige ökonoomsemalt paigutas lõikeid kangale ja tegi juurdelõikust Egon Leemets. Kaeluse- ja

käeaugukante kinnitas nõõpnõeltega osavalt Kaspar Nurk. Mõõtmiste, märkimiste ja lõikamistega tulid suurepäraselt toime Helis Manninen ja Tanel Kümnik. Õmblusmasinate taga istusid ja vuristasid kantide ja sissevõtete kallal Liisu Tähe, Kristiine Part ning Ann Laurand. Pressrauaaga mässas ja TKO moodustas Siret Stoltzen. Liia Alling nuputas võimalusi, kuidas neidude pärjad kõige korrektsemad välja näeksid ja kandmisel kaunid püsiksid.

Kahe päevaga jõudsin selleni, et võin kinnitada – järgmisel pidupäeval on poistel vestid seljas ja tüdrukutel pärjad peas. Aitäh head kolleegid minu hullumeelseid ideid toetamast!

Merje Leemets
Kiltsi Põhikooli direktor

Õpetajate õmblustuba. Foto Merje Leemets

Põnevust täis päev Tallinnas

Küünlakuu neljanda päeva hommikul viisid Meriti isa Kalev ja Joosepi isa Kalev 4. klassi õpilased Tamsalu raudteejaama. Seisime perroonil ja ootasime rongi, kui ootamatult leidsime, et õpetajat ei olegi. Korraldasime kohe hääletuse, et kui ta ei tule, kas astume rongi või mitte? Poisid arvasid, et kindlasti sõidame pealinna, sest neil seal sugulased, küll kostitavad. Aga kui neid kodus ei ole? Tüdrukud uskusid, et õpetaja tuleb nagunii, kui ufod teda just ära ei ole viinud.

Ja juba kohal ta oli. Rong saabus ka. Aga ühtegi istekohta polnud. Heakene küll, seisame, jaksame kindlasti. Rahvast tuli igast peatusest aina juurde ja juurde.

Päästev Balti jaam.

Martti: Esimene objekt – Patkuli trepid. Tegime võidu. Ikkagi 157 trepiastet. Esimesena jõudis üles Joosep, siis mina Mattiasega. Vaade oli võimas. Mäe küljel kasvas mitu üle saja-aastast pärna. Tegime pilti ja lontisime trepist alla.

Liselle: Suundusime Eesti ühe populaarseima skulptuuri „Metskits“ juurde, mille autoriks on Jaan Koort. Ilus looma kuju oli. Aga selgus, et mitte originaal, sest päris kits on mitu korda ära varastatud, seepärast seisab Nunne tänaval koopia. Pärast meid tulid turistid loomakuju imetlema.

Maili: Edasi suundusime Nukuteatrisse. Kõigepealt ikka Hendriku kohvikusse, mis sai nime 45 aastat Nukuteatris töötanud näitleja Hendrik Toompere järgi.

Joosep: Ja suundusimegi vaatama etendust „Vari“, mis rääkis õpetatud mehest, kes kolis soojale maale, sest talle ei meeldinud põhjamaal, kus oli väga külm. Kui ta jõudis soojale maale, oli päeval liiga palav. Alles õhtuti tulid inimesed majadest välja ja rääkisid üksteisega ning lapsed mängisid koos. Mees jäi pimedat tulles magama ja ärkas kõrvalmajast paistva imeliku valguse peale, kus tema arvates keegi ei elanud. Ta nägi helendavaid ja õitsvaid lilli ja helendavat naist, kes lilli kastis. Mees ehmatas ja naine nägi teda ning naine lahkus. Mees saatis talle oma varju jälle, kes tagasi ei tulnud. Mees kolis tagasi põhjamaale, ilma varjuta. Ühel õhtul tuli mehele tema kadunud vari

külla. Ta rääkis, et ta oli rikkaks saanud. Kui ta rääkis inimestele, mida neist arvatakse ja inimesed maksid talle, et ta ei räägiks sellest kellelegi. Vari rääkis ka majas elavast kaunist Poesias. Lõpuks vari lahkus ja mees jäi mõttesse. Varsti tuli vari tagasi ja ta ütles, et mees võiks tema varjuks hakata. Mees nõustus ja vari kolis soojale maale, kus ta abiellus printsessiga, aga vari heitis õpetatud mehe vangikongi, sest talle ei meeldinud, et mees ei tahtnud olla vari. Mees istus kongis ja ta nägi järsku heledat valgust – see oli Poesia.

Merit: Pärast etendust võtsime suuna Proto avastuskeskusesse. Jõudsime kohale isegi varem kui planeeritud, mis sest, et pidime kõndima 2,6 km, sest meie õpetaja kardab pealinnas busside, trammide ja trollidega sõita. See on nali! Me lihtsalt oleme üks sportlik klass.

Merili: Protos oli äge. Möllasime virtuaalmaailmas, panime oma kõikvõimalikke oskusi proovile. Nalja sai palju. Kohe kuidagi ei tahtnud lahkuda.

Mattias: Protos olid tõesti vägevad asjad, millel turnida. Ja need virtuaalmängud! Teadusteatri etendus oli ilusa noore Darja juhtimisel ving. Saime näha ja katsuda nn elevandi hambapastat ja külma auru, ilutulestikku jm. Katseid teha on nii, nii huvitav.

Caroliina: Pärast Protot läksime ja kõndisime veidi Tallinnas ringi ja otsisime söögikohti, kuna kõigil oli kõht väga tühi. Poisid vahepeal kahtlesid, kas ikka õigel teel oleme, aga me arvasime, et küllap õp Siiri ikka teab, kus Balti jaam on ja me ei hakanud GPSi tööle panema, raiska veel „kallist“ internetti. Õige toidukoht oli meie jaoks R-kiosk. Sealt leidsid kõik endale midagi sobivat.

Neljandikud: Meile väga meeldis see huvitav ekskursioon koos oma imetoreda klassiga ning ka meie humoorika klassijuhatajaga.

Klassijuhataja: Oli alles vahva seltskond! Silmad särased, jalad mõõtsid ilma vingumiseta kilomeetreid – kokku kõndisime 20 258 sammu Tallinna tänavatel ja uudishimu ei raugenud. Selle seltskonnaga lähen mina küll kasvõi maailma otsa.

Simuna kooli 4. klass

Eesti ühe populaarsema skulptuuri juures. Foto Siiri Kanarbik

Lustlik reisiseltskond. Foto Siiri Kanarbik

Väike-Maarjas õpib maakonna ja Eesti etluskonkursside laureaat

Väike-Maarja gümnaasiumi abiturient Katariina Pops võitis 10.-12. klasside arvestuses esikohad nii õpilasetleja-te maakondlikus kui ka vabariiklikus voorus.

„Etlemine on ilukirjandusliku teksti, üldjuhul luuletuse või proosakatkendi loomuline suuline esitamine publiku ees,“ selgitas Katariina Pops.

Katariina juhendaja, Väike-Maarja gümnaasiumi eesti keele ja kirjanduse õpetaja Hannamari Soidla sõnul algab etluskonkursi ettevalmistus teksti valikust. Koos Katariinaga lugesid nad läbi mitmeid luule- ja proosapalu, millest lõpliku valiku tegi õpilane. Mõlemal võistlusel esitas Katariina Jaan Krossi luuletust „Luiteliivadel joostes“ ja monoloogi armastusest Sarah Kane'i näidendist „Crave“.

Õpetaja peab tähtsaks, et tekst noort inimest kõnetaks, sest sõnumi edasi kandmisel on oluline sellesse ise uskuda. Sama arvab ka Katariina, kes peab kõige olulisemaks, et esitatavad tekstid oleksid talle kui esinejale erilise tähendusega ja ta nende ettekandmist naudiks, sest vaid seeläbi suudab ta kuulajatega kontakti saavutada ja neile mõju avaldada.

„Pärast teksti valikut rääkisime Katariinaga, milliseid emotsioone loetu tekitab ja harjutasime, harjutasime, harjutasime,“ ütles õpetaja Hannamari Soidla.

Katariina peab oma esimesteks et-

lemiskogemusteks põhikooliaegset rahvajuttude pajatamise konkursil osalemist. Eelmise aasta sügisel tegi eesti keele ja kirjanduse õpetaja Hannamari talle aga ettepaneku osaleda etluskonkursil. Tänavune Eesti õpilasetleja te riigikonkursi maakondlik eelvoor oli Katariina jaoks teine suur etlusvõistlus. Seal saavutatud esikoht viis edasi Eesti õpilasetleja te riigikonkursile. Ja sealgi läks väga hästi ning tuli Eesti parima etleja tiitel. Vabariiklikul konkursil Tartus osales 44 õpilast, keda hindas žürii koosseisus Margus Jaanovits, Inga Lunge, Andres Mähar ja Kristiina Oomer.

„Mul on Katariina üle väga hea meel, sest esimest korda etles ta nii suurele rahvahulgale,“ rääkis õpetaja Hannamari ja jätkas: „Edu tõi kindlasti see, et Katariina isiksus paistis tekstide kaudu välja ja sõnum kõnetas eelkõige õpilast ennast. Ta suutis publiku panna unustama kõik muu, lihtsalt nautima seda „maailma“, mille tekst ja Katariina koos löid.“

Katariina teab, mis etlemise juures oluline on: lisaks omanäolisele ja huvitavale tekstivalikule ka vali ja selge hää, õige rääkimise kiirus. Et 10.-12. klasside vanuseastmes on esinemisaeg kuni 10 minutit, võivad peast esitatavad tekstid olla järelikult üsna pikad ja tarvis läheb head mälu.

„Ma olen väga tänulik oma juhendaja Hannamari Soidla eest, kes mulle et-

Pildil vasakult Hannamari Soidla ja Katariina Pops. Foto erakogu

luskonkurssidel osalemist pakkus ja oli võistlusteks valmistumisel väga suureks abiks,“ hindas Katariina oma etluskogemuse vahvaks ja meeldejäävaks.

Heili Tammus

Väike-Maarja gümnaasium

Väike-Maarja noortevolikogul täitus aastaring

Väike-Maarja valla noortevolikokku kuulub 10 liiget ning 6 vabaliiget erinevatest valla piirkondadest. Valitud on noortevolikogu juhatus, kuhu kuuluvad esimees Maris Praats ja aseesimehed Mari Lee Lumberg ning Eliis Mätas.

18. novembril sai Georgi söögitoas kokku 13 vastvalitud noortevolikogu liiget ja vabaliiget, et arutada uue hooaja tegemisi, valida uus juhtkond ning tutvuda üksteisega.

Väike-Maarja valla noortevolikogule on uus hooaeg ka uueks proovikiviks, sest kui eelnevalt on noortevolikogu tegutsenud vaid aktiivgrupina, siis nüüdsest on põhimääruse alusel alanud esimene hooaeg ametliku noortevolikoguna.

Uue hooaja esimene sündmus oli 8. novembril 2019 toimunud Lääne-Virumaa osaluskohvik, seejärel 11.-15. november viidi läbi helkurinäädal, mille raames toimusid helkurite jagamised, viktoriinid noortekeskustes ning filmikonkurss. Hooaja teisel poolel korraldatakse traditsiooniks muutunud noortekonverentsi, mis sellel aastal liidetakse Wiedemanni keelekonverentsiga, ning suvelaager noortele. Sügisepoole soovib noortevolikogu läbi viia veel suurematest üritustest inspiratsioonipäeva. Lisaks sellele on plaanis koostööprojektid teiste noortevolikogude ja noorteorganisatsioonidega.

Aasta täis tegemisi

Väike-Maarja valla noortevolikogu on aktiivina tegutsenud üle aasta. Esimest korda kohtusid Maris Praats, Eikki Eikinen ning Eliis Mätas vallamajas 2018. aasta kevadel, mil hakati tegema plaane noortevolikogu loomiseks. Täiskokosseisus sai noortevolikogu kokku oktoobris 2018. Esialgsesse kokosseisu kuulus 13 liiget.

Noortevolikogu esimese asjana loodi noortevolikogu põhimäärus, mis võeti vastu novembris 2018. Seejärel tehti kõikides Väike-Maarja valla koolides ja klassides küsitlus, et saada noortevolikogule sisendit, millest noored unistavad, mida sooviksid koduvallas muuta ning millistest üritustest sooviksid osa

Väike-Maarja noortevolikogu on juba aasta toimetanud. Foto Sandra Laas

võtta. Küsitluse põhjal loodi tegevuskava, mida hakati järgnevate kuude jooksul täitma.

Esimene noortevolikogu üritus oli 31. mai 2019 toimunud Väike-Maarja valla noortekonverents „Hobist Tulevikutööni“, kus osales pea 100 noort. Konverentsil keskenduti enesearengu teemadele, hobide arendamisele ning tulevikutööle. Noortekonverentsi järel said noored võimaluse meeskonnakoolitusel enda meeskonnatöö oskuseid parandada. Selle raames käisid noortevolikogu liikmed Politseimuseumis ning kanuutamas Aali ajaviitetalus.

Viimase üritusena eelmisel hooajal korraldas noortevolikogu suvelaagri „Turvalisus meie ümber“, mis toimus Lahu algkooli juures. Kohal oli umbes 30 noort vanuses 8-18 ning koos veedeti kolm päeva. Laagris toimusid erinevad turvalisusega seotud töötöad. Näiteks käisid vabatahtlikud tuletõrjujad näitamas oma tehnikat ning noorsoopolitseinik rääkimas turvalisuse tagamisest. Laagris said noored proovile panna enda teadmisi meeskonnatöös ning õhtud veedeti ühiselt süüa tehes ja muljeid jagades. Viimasel päeval toimus noortele osaluskohvik, kuldvillak ja orienteerumine, kus noored said enda

eelnevaid teadmisi praktikas proovile panna.

Terve hooaja vältel osalesid noortevolikogu liikmed Eesti Noorteühenduste Liidu hooajakoolides, kus sai täiendada enda teadmisi väga erinevates valdkondades ning sai tutvuda teiste noortevolikogude liikmetega.

Eliis Mätas

PEARAAMAT

raamatupidamisteenused

Pearaamat OÜ

**Raamatupidamisteenus
ettevõtetele ja
korterühistutele.**

Algdokumentide korrastamisest majandusaasta aruande koostamiseni.

Tel: 5190 1120;
e-post: taimi@pearaamat.eu;
www.pearaamat.eu

Richard Veelaidi reaalne edu

Sel õppeaastal kuuluvad Väike-Maarja gümnaasiumi 11. klassi õpilasele Richard Veelaidile maakonnas keemiaolümpiaadi esikoht, matemaatikaolümpiaadi 3. koht, geograafiaolümpiaadi 9. koht, meistrivõistlustelt laskmises kaks esikohta, kodanikupäeva viktoriini teine koht, holokaustiteemalisel kirjandivõistlusel „Klooga ja Auschwitz 75 – kuidas see mind täna kõnetab?“ äramärkimine ning võistkondlikud poodiumikohad maakonna noorte mälumängul.

Matemaatikaolümpiaadil oled Sa vist igal aastal käinud? Mida see Sulle annab?

Jah, alates neljandast klassist. Esimene kord olümpiaadil oli justkui enese proovilepanek. Hea tulemuse tõttu läksin muidugi järgmine kord ka, ja sealt see olümpiaadidel käimine minu jaoks alguse saigi. Ilmselt on sealt pärit ka armastus reaalinete vastu.

Tulemustest võib järeldada, et keemia pakub Sulle eriti huvi.

Keemia tuleb 8. klassis ja siis ma olümpiaadil veel ei käinud, aga 8. klassi kevadel, kui olümpiaad ära oli toimunud, siis mõni aeg hiljem tuli mul mõte, et ma võiks järgmisel aastal osaleda. Ja ma hakkasin juba kevadel õppima – juba aasta varem. Ega ma tegelikult väga ei osanud, olin nii palju teinud, kui me tunnis tegime. Mäletan, et mingeid asju õppisin ka suvel. Siis tuli juba 9. klass ja seal tuli sooritada valikeksam. Otsustasin keemia kasuks ja sealt see läks edasi. Eks ma olen alati rohkem reaalia poole kaldunud.

Kui palju Sa iseseisvalt õpid?

Kui ma olin 10. klassis, siis oli mul ka Tartu Ülikooli teaduskooli kursust, tänu millele ma eelmisel aastal maakondlikku keemiaolümpiaadi võitsingi, ja tänu millele ma ka sel aastal võitsin. Tunni-teemasid olümpiaadil väga ei ole, kõik ongi ise õppimine.

Teaduskoolis on erinevad reaalinend koos, nüüd saavad sellega arvestatud ka kooli valikained, kui teed teaduskooli kursuse ära ja esitad koolile.

Sa tegid laboris huviringi.

Me teeme Ege-Ly Petermanniga koos. Meie ring lõppes nüüd teise trimestri lõpus. Alustasime eelmisel õppeaastal teisel trimestril, siis tegime ainult algklassidele, vist 2. klassile. Praegu oli kaks vanuserühma: 2.-3. klass ja 4.-6. klass. Tegime lihtsamaid katseid, mida saab algklassiõpilastega praktiliselt läbi teha. Ise kutsume seda algklasside loodusringiks. Päris ära see ring vist ei lõppe ja ehk veab keegi teine edasi.

Sügisel korraldasid koolis teadusfestivali. See on sinu 11. klassi uurimistöö/praktiline töö?

Jah. Ma korraldasin teemanädalat – teadusnädalat koolis. Kuna see läks

Richard Terevisiooni otse-eetris katset läbi viimas. Vasakult Urmas Tokko, Richard Veelaid ja saatejuht Katrin Viirpalu. Foto Helina Lükk

täpselt kokku Teadlaste Öö festivaliga, võtsime selle ka programmi sisse.

Teadlaste Öö festival toimus Väike-Maarja gümnaasiumis esmakordselt. Öhtu jooksul oli võimalus külastada kuut erinevat töötuba. Näiteks sai teha piimast plastikut, valmistada ise hambapastat ja panna proovile insenerioskused spagetitorni ehitamisel. Töötube viisid läbi Väike-Maarja gümnaasiumi õpilased.

Ja sügisel käisid Sa seoses sellega Terevisioonis intervjuud andmas. Kuidas see kogemus oli?

See tuli väga ootamatult. Ma mäletan, et Helina Lükk, kes on mu uurimistöö juhendaja, ütles, et nüüd oleks aeg mul iseseisvalt hakkama saada, et tema astub kõrvale. Ja mina ütlesin talle, et ma sain just viis minutit tagasi kõne, et meid kutsutakse Terevisiooni, ja siis läks meil kõik jälle pea peale. Ma arvan, et mind kutsuti selle tõttu, et mina olin see, kes meie kooli sinna registreeris. Ja eristusin just sellega, et mina olin õpilane, mitte täiskasvanu. Selle aasta teema oli 101 eksperimenti ja meil oli bakterite külv mobiiltelefonilt, mis oli suhteliselt huvitav.

Kas Sa õppisid sellest midagi?

See kogemus oli kindlasti huvitav. Eks ma olen varem ka televisioonis esinenud. Kui „Lauluga maale“ käis meil, siis ma laulsin seal ja andsin väikse intervjuu, aga otse-eeter on ikka teine asi. Mäletan, et mulle just kirjutati, et see kellaaeg, mis meil oli, on kõige suurema vaadatavusega aeg Terevisioonil. Siis võttis kõhedaks küll. Aga kuidagi sain hakkama. Mäletan, et enne seda, õhtul, ja hommikul, kui läksime väga vara Tallinnasse, siis oli närv sees. Aga kui jõudsin telemajja, siis kuidagi kadus see närv – kõik oli loomulik ja kohapeal läks aeg tohutult kiiresti. See oli vist seitse minutit, aga sai nagu hetkega otsa.

Eksperimentidiga, mida seal tegin, oli huvitav see, et ma olin seda ühe korra

läbi teinud põhikoolis. Helistati ja küsiti, kas ma saan läbi teha mobiiltelefonilt bakterianalüüsi. See oli üks asi, mida kartsin, et äkki ei tule välja. Tegin saates neid proove 100 tükki, tulid välja ja midagi untu ei läinud.

Mis Sul teadusfestivali kogemusega teha on?

Olen olnud alati ka korraldajatüüpi, näiteks õpilasesindusega seoses. Terve nädal oli selline teadmiste ja kogemuste realiseerimine.

Kas Sa oskad öelda, miks Väike-Maarja gümnaasium? Miks Sa just siin õpid?

Ma tegelikult sain Nõo reaalgümnaasiumisse sisse. Arvan, et üks põhjus siia jäämiseks oli see, et ma ei tahtnud koolivahetusega vaeva näha. Rakverre ma ka minema ei hakka, kui mul on Väike-Maarja täiesti normaalne gümnaasium olemas.

Kas Sa oled juba otsustanud, mida edasi õppida?

Põhikoolis oli mul väga selge siht, et ma tahaks õppida geenitehnoloogiat, siis tuli huvi proviisoriameti vastu.

Mul on alati olnud teadmine, et ma olen reaalia suunaga ja ma ei saakski nagu midagi muud valida. Praegu, kui mul on gümnaasium poole peal, siis ma kardan, et ma võin teadusest ära väsida, ja ma tahan midagi täiesti teist teha, aga ma ei tea, mida. Mingi hetk ma mõtlesin, et ma justkui nagu pean keemiat ja matemaatikat ja kõike seda tegema. Nüüd ma mõtlen, et kas ma jaksan. Loodusring on praegu väga väsitav. Võib-olla järgmisel aastal jätkame, aga praegu tunneme, et meil ei ole enam ideid.

Hetkel tunnen, et edasiseks eluks on võimalusi palju ning maailm on minu ees lahti. Samas tundub mulle, et selle õige tee leidmine võtab veel natuke aega, kuid olen kindel, et kui aeg on käes, tunnen oma kutsumuse ära.

Heili Tammus

Väike-Maarja gümnaasium

Külas käis tuntud raadiohääli Liis Lusmägi

Tuntud ja tunnustatud raadiohääli ja telestaar Liis Lusmägi kohtus Kilti põhikooli vanemate klasside õpilastega sel lihtsal põhjusel, et ta on lõpetanud Kilti kooli 1996. aastal ja pärit siit-samast Vao külast. Täna on tema meediakarjäär 18 aastat kestnud ja tegemist on mitmete raadiojaamade ja telekanalitega. Ta on olnud ilmatüdruk ja ka saatejuht TV3s. Praegu on ta seotud raadiojaamaga Star FM ja seda juba kümme aastat järjest sama tiimiga koos olles. Liis Lusmägi viib läbi päevaprogrammi ja seega on ta ilmselt hetkel Eestis enim eetrisolev naishääli. Liis läheb ka täna, 18 aastat tööleasumisest hiljem, tööle säravate silmadega ja armas-tab oma tööd väga ning peab ütlema, et räägib ta oma tööst ka lausa särades.

just sellepärast, et ta hästi õppis. Õeldi, kas oled imelik, et miks sa raamatuid loed ja miks õpid. Aga Liis jäi endale kindlaks ja tal on läinud elus hästi.

Et raadio- või teletöötajaks saada, peab olema kindlasti ka suurepärase diktsioon, ilus eesti keel, lisaks ka teadmisi ja lai silmaring ning pead olema valmis arenema ja kogu aeg uut õppima.

Liis rääkis ka oma naljakatest apudest raadios ja teles: laulude pealkirjad on sassi läinud, kellaaega on valessti öelnud. Aga kuna tema kaks last on sageli stuudios kaasas olnud, siis on nendega ka igasugu viperusi juhtunud ja arvata võib, et kolmeaastane poiss ei suuda oma käsi igasugusest tehnikast eemal hoida.

Kilti kooli vilistlane Liis Lusmägi rääkis oma tööst lausa särades. Foto Merje Leemets

Teema, mis õpilasi huvitas – kas meedias töötamine on vaid glamuur ja roosamanna – sai vastuse Liisi poolt: kindlasti mitte, pead olema kõrge stressitaluvusega, sest oled ju „kõigile söimata“! Seda nii netikommentaaris kui ka mujal meedias. Aga kui oled endas kindel ja ei pööra tähelepanu sellele, mida keegi arvab. Netikommentaaris aga võivad olla väga jõhkrad ja sellest võib tekkida lumepalliefekt, mis nii mõnegi tegelase ekraanilt pühkida võib.

Liis lõpetas Noarootsi keskkooli ja kõrghariduse omandas Tallinna Pedagoogikaülikoolis, aga põhikoolis käis Kiltis. Talle avaldas muljet koolihoone ja ta pani õpilastele südamele, et nad õpiksid ja usuksid endasse. Igauks on ainulaadne, on fantastiline! Ei jätnud ka seda rääkimata, et teda koolis kiusati ja

Liis Lusmägi viis läbi ka viktoriini, mis koosnes küsimustest TV3 eetris olnud lemmikseriaalide kohta ja ka kooli kohta. Auhinnad olid ka põnevad: šokolaadid, märkmikud ja telefonide tarvikud TV3 poolt.

Ta kutsus õpilasi endale külla, et näeksime, kuidas raadiosaadet tehakse. Telesaate tegemine on meil stuudios nähtud-tehtud. Nimelt käisime ETVs „Värvimuusika“ saates publikus ja nägime ennast teleekraanil, mis oli väga põnev.

Kohtumine meie kuulsal vilistlasel oli põnev, arvasid õpilased. Hea näha, et kui oled ise hakkaja, siis saavutad palju ja kõik on võimalik. Tasub vaid tahta ja selle nimel vaeva näha.

Ada Väärt

Kilti kooli emakeeleõpetaja

Seitsmendid tutvusid töömaailmaga

Väike-Maarja gümnaasiumi 7. klassi õpilased osalesid veebruaris enne koolivaheajale suundumist „Tööle kaasa“ päeval. Tegemist on üle-eestilise algatusega, millega kool on olnud seotud juba mitu aastat. Tavaliselt käiakse kaasas oma vanemaga, aga lubatud on ka teised variandid (vanavanemad, õed-vennad, klassikaaslaste vanemad jne), kui tööandjad nõus on. Algatuse eesmärgiks on, et õpilane saaks osaledes teadlikumaks töömaailmas toimuvast, näeks ja saaks teada, mis on tema vanema igapäevatöö, milline on tema tööpäev ja -keskkond, töö sisu ja selle väärtus.

Osad „Tööle kaasa“ päevad toimuvad ka ettevõtjate initsiatiivil, mitte kooli korraldamisel. Siis on need suunatud oma töötajate lastele.

„Tööle kaasa“ päeva koolipoolse eestvedaja, majanduse ja karjääri õpetaja Anneli Küti sõnul ütleavad õpi-

lased sageli pärast osalemist, kas nad tahaksid ka ise seda ametit pidada või vastupidi, et see amet küll neile pole.

Mõned osalenud õpilased jagasid oma kogemusi sellest, mida uut nad „Tööle kaasa“ päeval teada said.

Siim, kes oli Väike-Maarja muuseumis, pidas päeva põnevaks. „Varem arvasin, et muuseumitöö on enamus ajast arhiivides paberitega mässamine ja museaalidelt tolmu pühkimine. Kuid käisime kodulooürijate kokusaamisel ja Rakvere linnakodaniku muuseumis. Sain ka Väike-Maarja kohta palju uut teada,“ sõnas ta.

Ketlin, kes tutvus töömaailmaga Sisekaitseakadeemia Väike-Maarja Päästekolledžis, sai üllatuse osaliseks. „Sain teada, et valvuri töö ei ole lihtsalt istumine ja valvamine, vaid ka külaliste aitamine, info jagamine, esmaabi andmine ja palju kirjutamist valvuri töö kohta.“

Annabel, kes käis ASis Antaates, sai teada, mida on vaja kraavide kaevamiseks. „Ma sain teada, et kraavide kaevamiseks on vaja teada ohutusnõudeid ja inimesi, kes kontrolliks kraavi üle, et see kokku ei kukuks.“

Marianne käis aga emaga tööl kaasas Väike-Maarja lasteaia söimerühmas, kus tutvus kõige väiksemate päevarutiiniga. „Ema töötab õhtuses vahetuses, kell 11 läheb tööle ja umbes kell 18 lõppeb tööpäev. Käisime lastega õues, siis oli lõunasöök ja pärast seda läksid lapsed magama. Pärast ärkamist oli õhtusöök, siis ootasid lapsed oma vanemaid ja mängisid. Huvitav oli näiteks, et söimerühma lapsed said ainult lusikaga süüa.“

Mairit, kes oli samuti Väike-Maarja lasteaias, sai teada, et see töö polegi nii raske, kui ta algul arvas. „Sain teada, et õpetajaabi peab aitama õpetajat lapsi abistada ja keelata. Ta peab

Ken ja Hugo ema töö juures Kaarli talus. Foto Kersti Hurt

süüa jagama ja arvestama sellega, et äkki kellelgi on allergia või ei söö laps mingit juurvilja ja muud sellist. Minu arvates on see töö sobilik kõigile neile, kellele meeldib lastega tegeleda.“

Heili Tammus

Väike-Maarja gümnaasium

Viru Arborist OÜ

PAKUME ARBORISTI TEENUSEID

- Ohtlike puude langetamine
- Puuhooldustööd
- Hekkide hooldus
- Võrade sidumine

Gustav Aasumets (kutsetunnistus 141998), tel 5919 2441
Reigo Alas (kutsetunnistus 141999), tel 5800 1880
viruarborist@gmail.com

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis. Tel: 56 111 900

Millest jutustavad nimipuud Väike-Maarja keeletammikus?

Jää hüvasti, Irene Kaldma!

10.05.1928-19.02.2020

Aegade teedel meist keegi ei tea, kuidas peab seadma sammu. Teeline kunagi ette ei tea kuniks veel minekuks rammu...

19. veebruaril lahkus meie seast igavikuradadele Irene Kaldma. Mitmekülgsete kultuurihuvide ja missioonitundega inimesena jätsid Sa, Irene, sügava jälje Väike-Maarja kultuurilukku: muinsuskaitseelts, klubi Härmalõng, Wiedemanni keeletammik. Sa olid nõu ja jõuga abiks paljude ürituste korraldamisel, pidasid mitmeid hingeminevaid ja südamlikke kõnesid, juhtisid mõnda aega Härmalõnga klubi tegemisi ja osalesid tantsurühmas, koostasid Pandivere päevadeks kohalikul ainesel hulga ristsõnu, aitasid koostada pidupäevakõnede tekste. Kõige sügavam jälg Sinust jäi Väike-Maarja keeletammikusse. Sa aitasid keeletammikut rajada, puhusid mitmetele tammeistikutele sisse elujõu, aitasid noorte tammekeste eest hoolitseda, teadsid alati, millal ja kuidas kasta, niita, trimmerdada.

Aitäh, Irene, Väike-Maarja kultuuri-lugu jääb Sind mäletama!

... üle Su elu käis surmatuul vinge, Sinu ajast sai ajatu tee, aga mälestus alles jääb hinge – meie päevades helendab see, heites ühele tõele valgust: tehtud hea jääb alati heaks. Leinas lohutus usume algust, mullast sünnid kord meelespeaks. /V. Osila/

Tamme kõne

Püsivalt jäävad keeletammikusse ja tammelehtedesse sahisema Irene Kaldma kirja pandud mõtted tema 2007. aasta F. J. Wiedemanni keelepäevaks koostatud „Tamme kõnest“. (Kõne esitas Olev Liblikmann 19. aprillil 2007 keeletammikus pärast seda, kui laureaati Kristiina Ross oli oma tamme mulda pannud. Kõne on avaldatud ka Jüri Valge rahvusvaheliseks konverentsiks „Emakeelne Eesti, emakeelne Euroopa II“ koostatud raamatus „Ferdinand Johann Wiedemanni keeleauhind 25“).

Juba aastaid loome Väike-Maarjasse parki ülistuseks emakeelele. Me kõik vajame mingil ajahetkel pidepunkti, mille juures seista, mõelda ja edasi minna. Leida väljapääs. Raskel hetkel annab jõudu puu – eriti tamm oma pi-

kaelisusega. Kas me suudame alustatud väärikalt jätkata – neid puukesti hoida ja kaitsta?

Elu on lõputu rännak eneseotsimise ja -leidmise teel, millel on kaks rada – sund ja soov. Emakeelepargi rajamine on soov. Soov luua midagi, mis meenutab meid järeltulevatele põlvkondadele. Et nad näeksid selles tulevases mühavas tammikus mälestusmärki esivanemate püüdlustele säilitada oma keel ja rahvus. Et tammik, mis jääb meist kasvama, oleks elujõuline ja kindlustunnet pakkuv, et seal askeldaksid laululinnud ja pargipingil varjuliste puude all võiksid vanavanemad kunagi oma lastelastele rääkida elust ja inimestest ning koos rõõmu tunda kodumaa looduse ilust ja võlust.

Millest võiksid jutustada need väärikad nimipuud järeltulevatele põlvkondadele? Kas kuulajad mõistaksid puude muistset juttu? Igal puul on istutaja lugu ja edasi anda tema sõnum.

Millest räägiks auhinna alusepanija Wiedemanni 'tamm? Kindlasti ütleks ta kuulajale, et Sinu keel ei oleks praegu niisugune, kui poleks olnud minu sõnaraamatut. Sellela ei saanud läbi ka eesti murdekogujad. Võid olla uhke, et eesti keel kuulub kultuurikeelte hulka. Aga **selliseid keeli on maailmas alla saja**. Kultuurkeel on kõrghariduse ja teaduse keel. **Hoia, austa ja armasta teda!**

Sekkub 'tamm, kes leidis oma koha selles tammikus 1995. aastal. Tuletab meelde, kuidas seisime emakeele õiguste eest, kuid selles omapäras As-samallas (Kalevipojast) ununes seista keele korrashoiu eest. Sõna on võim ja sõna on relv. Ainult täpsest sõna ja mõtte koosmeelest sünnib Eesti Vabariigile nii vajalik täpne tegu. Puu kohin tuletab meelde aegu, kus **meie viimane kants oli eesti kodu ja viimane relv eesti keel**. Rahvale on taas tagatud tulevik. **Austa oma keelt, rahvast ja maad!**

Jätkab teisel pool maja koha leidnud 'püramiidpuu. Tuletab meelde, et keel on iga päev igamehe käes ja suus, aga igaühel on vaid piiratud võimalus teda omatahtsi pruukida. „Pea seda meeles, kui minu ees seisad!“ ütleb tamm. „Ma ei olnud piiratud priuse vang, vaid avaral keelemaal elav vabamees. Jätka minu tööd kõrgkultuurilise sõnakasutuse ja ilusa emakeele õpetamisel!“

Temaga ühinevad teised keeleõpetajate koolitajate 'tammed, sest eestlas-

te keelemured on eelkõige ka nende mured. **Kõigel on hind, vähesel ka väärtus.**

Eemal, teisel pool tiike sahisab 'puu, kellele nime andja tegeles pikki aastaid **keelekultuuri** arendamise, nime- ja terminiteooria väljatöötamise, Eesti NSV keeleshoiduse alusideoloogia kujundamise ja keelelise toimetamisega. Seisis keeleõiguste tagasivõitmise ja seadustamise juures. Mida lisaks see tamm? Aga seda, et Wiedemanni grammatika on olnud tagasivaatav. On ammutanud keelevara vanadest maa-murretest. Ta on nagu üks tüse sard-betoonisild pikkade algsajandite ja praeguse kirjakeele vahel. Ta tuletab nimeandja muheld ja värvikal moel Karl Eduard Söödi stiilis meelde, et me ise pidagem puhtust ja lükakem laimu teelt, pärast tunnikest metsateepuhkust **taas harigem haritud keelt!**

Samas meenutab üks 'tammepuu istutajat, kes aitas koostada Tartu Ülikooli põhikirja, milles on kirjas: „Tartu Ülikool on Eesti Vabariigi rahvusülikool.“ Ka seda, kuidas sündis oma keeleteaduskoolkond ja sai selgemaks sõnavaara päritolu. Väljendab uhkust, et kõik selle puistuga seotud isikud on seisnud sinu, lapselaps tulevikust, võimaluse eest astuda vanaisade ja -emade **hoitud keelevalguses**.

Järgmine 'tamm kõigutab latva ja teatab, et juba palju aastaid tagasi oli teada, kust king keelt pigistab. Alati on tulnud tõestada ja kõikjal rõhutada **keelehoolde vajadust**. Kurvastavad ja sügavalt solvavad on saja aasta taguste kultuuriinimeste arvamused, et meie keel on kõlata ja muusikata; et hingeelu asjadest on meil keelepuuduse tõttu võimatu rääkida; et üleüldse oleme oma keelega suures kimbatuses; et meie keel on laisa rahva keel, nohiseja, pudiseja, enese ette pomiseja rahva keel. „Siiski,“ on tamm kindel, „meie keel ei ole sorgus saba-ga iseenda peale urisev peni.“ **Rahva keel on üks kullakaev, kust igauks võtta võib, ja ta ei lõpe ial otsa.**

„Oli aasta 1999, mil tulime keeletammikusse kahekesi,“ meenutavad 'puud. Meie toojad hoidsid ja arendasid sinu jaoks eesti oskuskeelt, et emakeelekasutus oleks igal alal Eesti Vabariigi vääriline. Ära jäta oma emakeelt kahe kivi vahele välismõjude valda! Need risustavad tema omapära ja ta võib murenema hakata. **Lase olla keelel avatud, kuid mitte allaheidlik!** Võsajänklus ei ole parem kui kadakas-luslus.

Endast annab märku 'tamm, kelle tee-kaaslane kinnitas rahva keelerikkust sõnaraamatute ja eesti kirjakeele seletussõnaraamatu kaudu ja oli juba varem alustanud oskussõnavara kor-rastamist.

Sekkub 'varasem saabuja, kelle tõi mees teistsuguselt loomepõllult, sõnameister ja murdeluule viljeleja. Luule kaudu tuleb tammikusse kevad, mis meenutab, et **keelel on värv, lõhn ja kõla** – see on sümfoonia, mis kõlab ka mujal – mitte ainult sõnaraamatu-tes.

Järgmine 'tamm räägib arvutileksi-kograafiast, mille arendaja avas eesti keelele ühe arvutimaailma udest. Seal vestlevad omavahel murdeko-guja ning murdeuurija 'tamm. Üks tuletab meelde, kuidas üle 50 aasta kõnniti Wiedemanni sõnaraamatuga külast külla, talust tallu. Unistati sel-lest, kuidas murdekeele lähteist saab alguse **suur jõgi nimega emakeel**,

mida mööda eesti rahva põlvkonnad sõuavad maailma keelte avamerele. Üks 'tamm on istutatud mehele, kes on püüdnud lähendada kaugusi meie kõigi Eestile; tundnud muret, et väi-kerahva **ühepoolne** kakskeelsus võib soodsais oludes olla samm lähemale võõrale **ükskeelsusele. Osakem võõr-keeli, kuid ärgem kujundagem neist mingit uut emakeelt.**

Teine 'tamm toob sõnumi: rahvakeel on nagu taltsutamata metsik hobune, aga kirjakeel hästitreenitud ja sõitjale kuuletuv võluratsu, kellega võib hüpa-ta kõrgele, söösta tulevikku või kapata kaugeile maile. Ratsu on hea, ülejäänu oleneb ratsanikust. **Hoia ikka kindlalt oma sihti!**

Tõsiselt mõtisklevad toimetajate 'tammed. Tunnevad rõõmu, et **meie keelerikkused on suudetud saata rahva kätte kirjakeele seletussõnaraamatu kaudu**. Lootus, et julm lo-bisev aeg ei satuks mustalt risustama meie raamaturiileid, jääb.

Sõna saab 'tamm, kes meenutab kindla sõnaga koolimeest. Tema elu-töö eesmärgiks on hoida eesti keele staatust ja suunata tema saatust. **Hoi-da eesti keelt ja keeleteadust maailma kaardil.**

Kõrval sahisab latva keelehoidja 'tamm. Hoidev ja armastav keeleema oli keelehoidjate õpetaja, ajakirjan-duskeele harija.

Sõna sekka ütleb 'tamm, kelle tõi mu-relik mees – eesti keele ja sugulaskeel-

te uurija ja õpetaja, kes üritas kaitsta meie keelt mõttetute reformimiste eest. Tamm jutustab liivlaste saatu-sest.

Teiste seas, keset parki, võtab oma istutaja vaikselt ja tagasihoidlikul moel sõna Virumaa murdekoguja, ko-hanimede täpsustaja ja sedeldaja, kodu-uurija ja kultuuriloo kirjapani-ja 'tamm. Annab teada, et **Virumaa kultuur on osa kogu Eesti kultuurist ja Eesti osake maailmast. Siin tehtu on kogu ilmale tehtu**. Õpetab 9 tar-kust koguja pikalt eluteelt. Ja viimast nende hulgas: „**Mis teed, tee rahva heaks. Kes nii ei talita, on tühi kruus januse peos.**“

Niisugused oleksid tammede jutud. Nii kõneleksid nad kuulajaille, vanava-nemate lastelastele eilsest, tänasest ja tulevikust.

Tammede nimeandjad on järgmises järjestuses:

¹Ferdinand Johann Wiedemann, ²Lennart Meri, ³Juhan Peegel, ⁴Ellen Uuspõld - Viivi Maanso, ⁵Henn Saari, ⁶Huno Rätsep, ⁷Uno Liivaku, ⁸Tiiu Erelt - Uno Mereste, ⁹Erich Raiet, ¹⁰Niko-lai Baturin, ¹¹Ülle Viks, ¹²Hella Keem - Mari Must, ¹³Valev Uibopuu, ¹⁴Rein Kull, ¹⁵Rudolf Karelson - Heldur Niit, ¹⁶Mati Hint, ¹⁷Helju Vals, ¹⁸Eduard Vää-ri, ¹⁹Eduard Leppik.

Irene Kaldmat ja keeletammede juttu meenutas

Ilve Tobreluts

Irene Kaldma abis laureaadi nimipuu istutamisel keeletammikus 2006. aastal. Foto Ellu Moisa

Lahkunule

Kellel otsa saab aeg, see läheb; minnes võtab ta lambist tule ja süütab taevasse tähe.
V. Osila

Kolme asja lood

Kolme asja pead sa endale ja teistele soovima – tervist, rõõmu ja sõpru. Kolme asja pead sa valitsema – oma iseloomu, keelt ja käitumist. Kolme asja pead sa arendama – headust, julgust ja ligimesearmastust. Kolme asja pead sa vältima – julmust, ülbust ja tänamatust. Kolme asja pead sa imetlema – looduse ilu, lapsi ja vanu inimesi.

Irene Kaldma – Härmalõnga klubi president 1992-2000. Tema tõi need lood rahva mõtetesse ja meeltesse. „Meil presidendiks Irene Kaldma, kes iseen-dast kõik peab andma.“ Eduard Harmants 20 aastat tagasi. Peame mees.

Ilme Sein

Igal meist on antud aeg. Aeg tulla, olla ja minna

Mälestame kunagist klubi presidenti

IRENE KALDMAT

Klubi „Härmalõng“

Mälestame Viru ringkonna kodutütarde auliiget

IRENE KALDMAT

Väike-Maarja kodutütred ja juhendaja.

Ants Einsalu – mees nagu kahesajaaastane kadakas

Mõte teha Ants Einsalust lugu, on idanenud juba mõnda aega ja hiljutiste sündmuste taustal on hetk selleks enam kui küps. Käesoleva aasta 7.-8. veebruaril Prantsusmaal Pariisis Pierre de Coubertini spordihallis kahekordseks sisesõudmise maailmameistriks kroonitud igapäevaselt meie keskel askeldav 60 aastane spordilegend väärib kahtlusteta enam avamist.

Ants Einsalu. Foto erakogu

Põlised väikemaarjalased kindlasti teavad ja tunnevad Antsu igauks omal moel, ent minu lugupidamine ja huvi lähtuvad ennekõike tema erakordsest sportlikest vägitegudest. „Mees nagu kahesajaaastane kadakas!“ – nõnda iseloomustas Antsu minu abikaasa, kui ma järjekordselt olin imestust avaldamas, et kuidas on võimalik teha sellises vanuses sedavõrd muljetavaldavaid sooritusi. Võrdlusega tuleb üksnes nõustuda, kuna mehe sportlikest etteastetest avalduvat sitkust ja kanget tahet annab leida. Ilmselt liialdusteta võiks Antsu tegemistest terve raamatu avaldada. See-tõttu on lühiülevaate andmine tema toimetamistest läbi põgusa intervjuu korralik katsumus.

Kohtume Antsuga Rakkes vabariigi aastapäeval 24. veebruaril, et mõtiskleda tema elust, kujunemisest ja spordist üldiselt, aga räägime ka sisesõudmisest ja lõppenud maailmameistrivõistlustest.

Milline poiss sa lapsepõlves olid?

Olin oma peres ainuke laps. Olin harjunud kõike saama, aga seda mitte klassikaliselt mõistatud tähenduses. Ma ei pidanud millestki puudust tundma, kuid kasvatus oli selline, et töodes-tegemistes tuli kodus varakult

Ants Einsalu 1961. aastal. Foto erakogu

ka mehe eest väljas olla ja igasuguseid asju teha. Ja kui toimetused olid tehtud, siis isa ja ema ei koonernud. Minu ema oli kohalikus kolhoosis „Kiir“ agronoom ja isa autojuht. Tol ajal tegid inimesed väga kõvasti tööd ja päevad olid pikad. Mind viidi juba kolmekuuselt lastesõime: hommikul

vara viidi ja õhtul hilja toodi, ema ja isa olid samal ajal pikalt tööl. Nii ma päris pisikeses eas sirgusin, mõnes mõttes suhteliselt iseseisvalt.

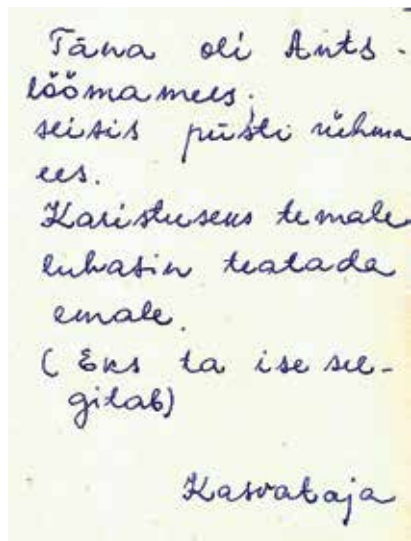
Sellest kaugest minevikust on veel meeles, et lasteaia ajal oli mul oma koer Rulla, kes mind väga hoidis. Rulla oli juba olemas siis, kui sõimerühmas käisin. Kui mina olin sõimes, valvas Rulla vankrit ja ootas mind alati õhtul koju. Mõned aastad hiljem jäi Rulla kahjuks auto alla, minu oma silme all.

Ants koos Rulla ja emaga 1962. aastal. Foto erakogu

diplomid ette näidata.

Aga üldiselt, eks ma olin selline tegelane, nagu poisid ikka selles eas. Mul on alles ka üks vahva teade, mille kasvataja on emale läkitanud, kui sain vististi mingi pahateoga hakkama. Asjaoludest ise ma suurt ei mäleta, aga tähelepanu väärib viis, kuidas kasvataja sellest kodustele teada annab.“

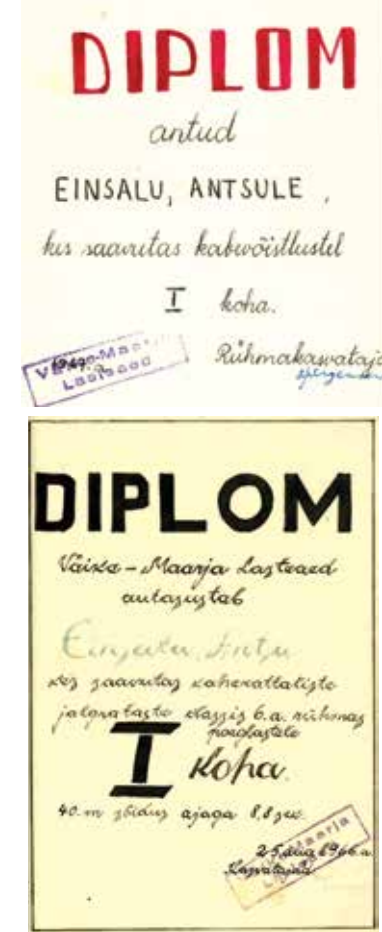

Teade kasvatajalt Antsu emale. Foto erakogu

Räägi, milliseid tegevusi (mänge) lapsepõlves harrastasid?

Põhiliselt olid ikka igasugused matsumängud, kõvad sõjamängud, rahvastepallid, korvpall ja jalgpalli tagumine. Kõik, mis oli suuresti seotud jooksmise ja liikumisega. Kui koolis hakkasime käima, siis organiseerisime endale oma kambaga korvpalli- ja jalgpalliväljakud, kus sai palli ikka omajagu mängitud. Aga tegime üldiselt igasugust sporti ja käisime võistlustel. Naabripoiss Metsaru Harry – tema oli kõva kergejõustiku poiss, kellega koos tegime omale kõrgushüppe- ja kaugethüppekasti. Isa tõi maandumiskasti autokoorma saepuru. Sinna hüppasime nii kaugust, aga ka teivashüpet ja kõrgust, karjapoissi ja rulltehnikat. Harry hüppas tavalise kuusetokiga teivast kolm meetrit. Andekas kutt oli. Kevadeti olid lähikonna soistel aladel ja põldudel alati suurveed, kus parvetasime ja mängisime sõda. Sõjamängud olid ikka ka kõvad. Püssiladu oli minu juures abihoones. Kui koolitunnid lõppesid kogunesime minu juurde, jagasin relvad välja ja metsa. Puust püssid, isegi päris originaalilähedased

meisterdasi, tegin kõik ise. Talvel sai nendel samadel jäätunud veeväljadel kõvasti hokit mängida. Mul on isegi oma 50-55 aastat vana hokikepp veel alles. See on küll kõvasti lapitud, aga alles on. Suusatatud sai ka juba lapse- na palju, Ebavere mäed olid meil talviti koguaeg vallutatud.

Antsu spordikarjääri varast algust tõendavad dokumendid 1966. ja 1967. aastast. Foto erakogu

Oli sul peale sportimise ka teisi hobiid?

Kalal käisin Äntu järvel. Kogusin ka marke ja märke. Margid on veel tänaseni enamus alles, nende seas on isegi päris hinnalisi eksemplare. Märke oli isegi oma 500 tükki koos.

Astusid Väike-Maarja Keskkooli õppima 1967. aastal. Oli sul kooli ajal mõni õppeaine, mis ka peale kehalise kasvatuses meeldis?

Tööõpetus meeldis.

Mis olid esimesed trennid, kus käima hakkasid?

Korvpall ja kergejõustik. Muidugi algklassides oli kohustuslik ka rahvants ja akrobaatikaring. Käisime koos tüdrukutega, võimlesime ja tõstsime neid seal. Hiljem tulid veelgi tõsisemalt juurde juba nimetatud kergejõustik ja korvpall.

Kirjelda oma kooliaja sportimist

Üldiselt olin kooliajal oma klassis sportlikke tulemusi silmas pidades igavene teine. Klassivend Margus Võõrman oli koguaeg esimene. Tema oli ka vabariigi tasemel kõva tegija: pani kaks aastat järjest „TV 10 olümpiastarti“ kinni. Looduse poolt oli talle ka antud, tal oli juba selline atleetlik kehahoiak. Kõnnak oli selline kergelt vetrav, millest tulenes ka hea hüppevõime. Marguse nimel peaks praegugi mõned koolirekordid olema. Eks neid on nüüd üle ka löödud, aga kui arvestada, et siis tehti paljud tulemused tihtipeale paljajalu, siis olid nii mõnedki poisid ikka väga kõva tasemega omal ajal. Meie jooksisime staadionil, mis oli sisuliselt tavaline sõerada, tänaste tingimustega ei anna omaaegseid võimalusi üldse võrrelda. Aga tegime, ja hästi tegime!

Kas lapsepõlves või kooliajal oli ka mõni konkreetne spordiala, millest soovisid tulevikus tõsisemalt tegelema hakata?

Ei, meeldis lihtsalt liikuda ja kõike teha. Sa oled siis veel nii noor, et mingeid väga konkreetseid sihte seada. Aga korvpall meeldis mulle väga. Eriti innustas see, kui võistlustel läks hästi ja tegin skoori. Või õnnestus mängus mõni Jaak Lipso „haak“ teha – omal ajal üritasid kõik Lipso haakviset teha. See oli efektne ja sellele ei saanud ju kulpi panna.

Eluolud kooliajal?

Põhiline oli ikka, et pärast kooli vabal ajal kohe võimlasse või trenni saada. Samas, minul ei olnud see sageli võimalik, sest olid kodused tööd, mis tuli enne igasugust ringilippamist ära teha. Olid alati oma kohustused! Näiteks nädalavahetustel pidin mina terve maja ära koristama: tolmu võtma, vaibad kloppima, pesema põrandaid jne – kõik, mis teha andis ja vaja oli. See ülesanne oligi täiesti teadvustatult minu peal. Nende asjade peale kulus päris korralikult aega. Ja nii igal nädalavahetusel. Palju sai isaga metsatööd tehtud ja kui läksime metsa tegema, siis enne me sealt tagasi ei tulnud, kui oli ikka mitukümmend ruumi langetatud. Kõik see tuli koormasse loopida ja koju tuua. Pärast järgnevatel päevadel tuli kõik ära saagida, lõhkuda ja riita laduda. Peale saagimise olid need tööd ka üsna otseselt minu õul. Suviti oli loomulikult alati kartulimaa kõplamine, see oli kõik minu rida. Kõplasin juba siis, kui veel kooliski ei käinud. Mäletan, et minu esimene tasuline töö oligi kartulite kõplamine. Vaod olid kilomeetripikkused, üks vagu maksis 1 rubla 20 kopikat. Aga palju käidi sellel ajal ka üksteisel abis – meie, poisid ise, ma mõtlen. Oli vaja abi, et hein ära teha või lakka hanguda või puid lõhkuda-laduda, siis päris sageli sai tehtud koos. Tegime asjad kiiresti ära ja sai jälle vaba aega mängude jaoks. Aga nagu enne ütlesin, selle töötegemise peale ei pidanud ma ka millestki puudust tundma ja olen vanematele sellise kasvatuses üksnes tänulik. Nii, nagu noor mees töötegemisse ja majapidamisse panustas, nii koheldi teda ka siis, kui oli hüvede saamise aeg. Sain kooliajal iga päev taskurahaks kaasa 1 rubla, mis oli sellel ajal meeletult suur raha. Sain selle eest poes käia, sööklas söömas käia ja pärast jäi veel raha üle, et paar pudelit limpsi vms osta. Mäletan ka seda, et kui olin kümne aastane, siis käisime isaga kalluriga („Maz 503“) Riias mulle uut käikudega sportjalgrast ostmas. Kujutage ette, veneaegse kalluriga Riiga ja tagasi. Ja no ratas oli ka muidugi selline, et kui sellega Maarja vahelt läbi sõitsin, siis vaadati järgi. Ulmeline relv sellel ajal.

Ants ja Margus. Foto erakogu

Kas sa mäletad, kelleks tahtsid lapsena saada?

Mingil ajal autojuhiks. Isa pani esimest korda rooli, kui ma ei käinud kooliski. Isa süles õppisin roolikeeramise ära.

Pärast põhikooli tuli Tallinna Spordiinternaatkool (TSIK)? Millal sinna õppima asusid?

TSIKi läksin pärast 6. klassi 1973. aastal. Minu erialaks oli mitmevõistlus. Selles vanuses ja sellel ajal oli see kergejõustiku 6- ja 8-võistlus. Minuga samal ajal õppis TSIKis näiteks võrkpallur ja treener Avo Keel.

Mis pärast spordikooli sai?

Pärast spordikooli 1975. aastal siirdusin Tihemetsa Sovhoostehnikumi. Siin oli oma osa ka vanematel, kes olid mõlemad kõige paremas tähenduses hingelt maainimesed ja arvasid, et linnaelu ei tule noore mehe kujunemisele kuidagi kasuks. Eks neil oli ka õigus, peale tuli murdeiga ja kodust eemal hakkas tekkima peale sportimise erinevaid ahvatlusi. Tihemetsa oli ka eemal, aga sellega oli kuidagi teistmoodi. Mis kõige tähtsam, sealt sai ikkagi konkreetse ameti. Tol ajal oli Tihemetsa üks vabariigi tuntumaid ja parimaid kutseharidust andvaid kooli. Näiteks sealt sain kõikide liiklusvahendite juhtimisõiguse load. Tihemetsas omandasin tehnik-mehhaaniku elukutse. Minu diplomitöö teemaks oli „Keevitus- ja puidutöö labori ventilatsioonüsteemide projekteerimine ja väljaehitamine“. Lihtsas igapäevases keelekasutuses ei ole päris vale mind ka plekksepaks kutsuda.

Sportimine tehnikumi perioodil?

Sporditegemine ei kadunud kuhugi. Kuna mul oli sportlik taust, siis kuulusin igasugustesse tehnikumi spordikoondistesse: kergejõustiku koondisesse ja korvpallimeeskonda. Tihemetsas olid muidugi ka maadlus ja tõstmise populaarsed, pooled poisid grupist käisid ka nendes trennides. Käisin isegi vahel, aga minu jaoks põhilised olid ikka korvpall ja kergejõustik.

Pärast tehnikumi tuli armeeteenistus Venemaal. Kus ja mis aastatel teenisid?

Teenisin Venemaal Moskva äärelinnas aastatel 1978-1980. Minu aastakäigus oli palju poisse Balti riikidest. Sportimisvõimalused olid head. Sporditegemist Vene sõjaväes soositi ja see oli au sees. Põhialadena sai sõjaväes tehtud kergejõustikku, korvpalli ja suusatamist. Olin kolm kuud teeninud, kui sain juba kümme päeva puhkust. Puhkus tuli selle eest, et sain Moskva sõjaväeringkonna kõrgushüppevõistlustel 3. koha. Hüppasin paljajalu 175 cm, maandusime liivakasti. Sain samal võistlusel ka teisel aastal 3. koha, aga siis enam puhkust ei antud. Mäletan veel ühte ringkonna suusavõistlust – 10 km, sain 37 minutiga 4. koha. Sellega täitsin koheselt 2. spordijärgu. Vene ajal olid ju need spordijärgud.

Ajateenistus Venemaal 1978-1980. Ants paremalt neljas. Foto erakogu

Mis sa arvad, kas ja miks peaks noored mehed ajateenistuse läbima?

Loomulikult peaks, see peaks olema rohkem kohustuslik, kui praegu on. Ajateenistus on hea füüsiline treening – soodustab mehe küpsemist, aga ka aatelisust ja isamaalisust. See peaks olema mehe püha kohus. Ma saan aru, kui inimesel on tõesti tõsine puue, siis ei ole loomulikult midagi teha, aga mulle tundub, et praegu saab sealt väga kergete põhjustega liiga lihtsalt vabaks.

Räägime veel spordist – triatlon ja „Ironman“. Mäletad, mis aastal tegid läbi esimese täispika triatloni?

2010.-2011. aastal tekkis tõsine soov proovida läbi teha täispikk triatlon, mispeale hakkasin õppima korralikult ujuma. Enne seda ma ei osanud korralikult ujuda, ujusin „konna“. Enne täispikka triatlonit läbitud pool-triatlonidel tulin pärast ujumist veest välja alati enamasti viimasena. 2010.-2011. aastatel hakkasin õppima, et kuidas ujuda korralikku krooli. Algu- ses oli see jube raske, aga peale seda, kui olin suuteline 4 kilomeetrit järjest kroomides ära ujuma, siis läksingi kohe täispikale triatlonile. Paralleelselt tegin muidugi kogu-aeg jooksu- ja rattatreini. Võistlusteks ostsin ka uue ja korraliku ratta. Esimese täispika triatloni tegin 2013. aastal, see oli „Triathlon Estonia“. „Ironmani“ täispikki triatlone olen teinud viis, neist parim aeg on 2015. aastal tehtud 9:54:55,7. Oma vanuseklassis (M50-59) andis see esimese koha. Harrastajate unelmate piir ongi aeg alla 10 tunni.

Kirjelda treeninguid „Ironmaniks“

Kui tahad tulemust ning triatloni ilma hirmsa valu ja kannatusteta läbi- da, siis tuleb selleks ettevalmistuda ja teha eelnevalt pikki treeninguid. Uju- da tuleks vähemalt tund aega järjest, ratas sõita 100 km ühe jutiga ja jooks- ma ei ole ka mõtet alla 1,5-2 tunni min- na. See kõik toimub muidugi madalal pulsil. Keha tuleb harjutada pikaaja- lise kestva koormusega. Võimaluse korral tuleks teha kaks trenni päevas. Kui rääkida konkreetselt veel minu tri- taloniks valmistumisest, siis teen ise tavaliselt 15-20 päeva enne täispikka triatloni korraliku tühjendustreenin- gu, kõik alad järjest läbi. Ujun paisjär- vel 75 minutit, siis kohe autoga koju, hammustan kerge banaani vms, peale mida kohe ratta selga. Sõidan järjest 120 km ning kohe pärast ratas jook- sen 1,5-2 tundi otsa.

„Georgi Kange“ rammumehe võistlus. Kuidas sattusid selle korral- dajaks ja eestvedajaks?

Einsalul on õnnestunud võita isegi Margus Pärsikut. Foto erakogu

Võistluse korraldamise idee pä- rineb Jaak Uudeküllilt, tema mõttest see võistlus 1999. aastal esimest korda sündis. Mäletan, et tol ajal suhtles Jaak kulturist Marek Kalmusega, millest see idee ilmselt alguse saigi. Algul olime selle võistluse juures rohkem kolme- kesi: mina, Jaak Uudeküll ja Avo Part. Nüüd oleme pigem mina ja Avo kahe- kesi selle ürituse korralduse taga ol- nud. Esimesed alad olid kivide kand- mine, rippumine ja hoiti vist mingit sibulakotti aja peale. Ajaga on „Georgi Kange“ muidugi päris korralikult are- nenud, alad on tulnud juurde ja pe- riooditi on see üritus Eestimaa rammu- meeste seas üsna prestiižne olnud.

Oled sellel võistlusel osalenud ka ise. Kuidas elukutselistel rammu- meeste konkurentsis hakkama said?

2003. aastal olin koguni kolmas. Õn- nestus võita näiteks isegi Margus Pärsikut, kes oli tol ajal päris kõva ram- mumees. Mäletan, kuidas Margus too- kord enda ja minu platseerumise üle imestas, et: „Pagan küll, 800 m jooksja käest saa ka ära!“ Aga meie võistlusel ongi paljud alad natukene nagu võh- maalad, mis andis ka minule väikese eelise.

Ei ole saladus, et (sisuliselt vist) kõik meie vallas sisesõudmist harras- tavad inimesed kaasa arvatud mina ise on selle alani jõudnud läbi sinu. Räägime sellest, kuidas sa ise sise- sõudmiseni jõudsid? Mitu aastat oled selle alaga teiste vastupidavusalade kõrvalt tegelenud?

Olen sisesõudmise juures nüüd- seks olnud 20 aastat. Täpselt ei mäle- tagi, kas 1999. või 2000. aastal sattusin juhuslikult „Alfale“ võistlust vaatama. Meie kandi mees Tairo Talvis oli tol ajal tegevsoodja, tema oli ka seal. Ütles, et pane dressid selga ja tule proovi veteranide klassis tõmmata. Läksingi ja tulin kolmandale kohale. Seal alates oli selge, et see on ala, mis on väga hea üldfüüsiline tegevus ja kui regulaarselt teha, siis see annab ka teistele vastupidavusaladele väga palju juurde.

Kui sa võrdled suusatamist, jooks- mist, rattasporti ja ergomeetril sõud- mist, siis milline nendest aladest on sinu arvates kõige raskem?

Jooks on väga raske ja ergomeetril sõudmine ka. Need on täitsa omaet- te klassist tegevused. Jooksmine on tegelikult üldse kõige alus. Kui joosta jõuad, siis on ka ülejäänud asjad väga lihtsad. Aga suusatamine ja jalgratas on jooksmise ning ergomeetril sõud- mise kõrval nagu naljanurk.

Millised on sisesõudmises levi- numatel distantsidel (500 m, 1000 m, 2000 m, 6000 m, 10 000 m) sinu isiklikud tippmargid? Millist distant- si pead kõige väljakutsuvamaks? Kui minna aega tõmbama, siis ega vist lihtne pole ükski nimetatud distant- sidest. Aga on sul oma lemmikdis- tants?

Vaimselt on kõige raskem kindlasti 2000 m, see on ka vee peal sõudjate „leib“ ja põhidistants. 2000 m on nii piisavalt lühike, et seal jõuab veel nii suure intensiivsuse üles võtta, samas, selle niivõrd suure intensiivsuse üle- val hoidmiseks on kannatamise aeg jälle piisavalt pikk. Aga üldiselt on ka sõudmisega nii, et mida pikem dis- tants, seda enam see minule sobib. Olen tõmmanud 500 m ajaga 1:22,3, 1000 m 2:59,3, 2000 m ajaga 6:20,7, 6000 me 20:17,7 ja 10 000 m 34:22,5.

Maailmameistrivõistlused toimu- sid Prantsusmaal Pariisis. Kuidas sa nendele võistlustele üldse sattusid?

2019. aasta novembrikuus Maarjas toimunud 6000 m etapi järgselt pani- me võistluste varustust kokku ja siis küsis Mihkel Klementsov sõudeliid- dust, et veebruaris toimuvad Pariisis sisesõudmise maailmameistrivõist- lused, et kas mul oleks huvi tulla ve- teranide klassis tõmbama. Et minu tulemused on ka maailmataset silmas pidades arvestatavad ja kui olen nõus, siis oleks võimalus olemas. Pidin aas- ta lõpuks ära ütleva ja olin loomuli- kult nõus.

Elasin sinu sõitudele kaasa inter- neti otseülekannete vahendusel. Olid kohe alguses pildis ja sinust räägiti kui favoriidist. Pean tunnistama, et see oli meeldiv ja uhke tunne. Aga kui palju sa ise eelnevalt oma vastas- test ja nende tasemest teadlik olid?

Teadsin, et ameeriklased on kõ- vad, seda oli ka võistluste algul näha. Meestel olid spetsiaalsed trikood ja

jalanõud olemas. Aga üldiselt teiste aegadest ega konkurentidest ma suurt midagi ei teadnud. Enne võistlust vaa- tasin ainult järgi, et mis minu vanuse- klassi (M60-64) maailmarekord on.

Tean, et juba „Alfa“ võistluse nä- dala keskel (22. jaanuaril) tabas sind ootamatu (ja päris ränk) vigastus. Räägime sellest?

Hommikul ringutasin voodis kõvas- ti ja vasaku abaluu all käis mingi ragin läbi. Päris kohe ei andnudki tunda, aga enne lõunat hakkas see koht ikka rohkem ja rohkem valutama. Ilmselt tekkis mingi mikroreband, mis vi- gastas ka mingeid närve nii, et möö- da käevart hakkas labakätte jooksma tuim valu, näpud muutusid tuimaks ja surid ära. Ei saanud enam rippuda ega ka jõuliselt ergomeetri käepidet hoi- da. Ainus võimalus mingilgi viisil käe haaret parandada oli see ära teipida. Ka „Alfa“ võistlus läks tegelikult sinna nahka, tahtsin ju 1000 meetrit vähe- malt 3.02 tõmmata.

Suhtlesime sinuga enne MM-i kol- mapäeval, 5. veebruaril ja meie kõne lõppedes ütlesid: „Tead Janar. Ma arvan, et sellest lihtsalt üks turismi- reis tuleb!“ „Räägime sellest „turis- mireisist“ siis, kui tagasi oled!“ arva- sin mina julgustavalt. Ja nüüd on meil vallas kahekordne maailmameister. Kes sinu sõite otseülekandest jäl- gisid, need märkasid, et mõlemal võistluspäeval oli vasak käsi kinni teibitud. Kuidas käsi pidas ja mida arvad, kas oleksid vigastuse puudu- misel konkurentidest veelgi võimsa- malt üle olnud?

Kindlasti oleks enam jõudnud. Ma arvan et 500 m oleks tõmmanud 1 se- kundi võrra vähemalt paremini ja 2000 meetrit ka sinna 6.30 kanti. MM-il oli 500 m aeg 1:26,3 ja 2000 m aeg 6:34,3.

MM-i esimesel päeval (7. veebrua- ril) toimunud 500 m distantsi heitlus oli tõeline lahing. Kuidas kommenteerid?

Väga tugevat stardikiirendust ei teinud, kuna ei teadnud, kas ja kuidas käsi vastu peab. Pärast algust panin edasi pikemate tõmmetega. Medalit lootsin muidugi algusest peale, aga ei saanud kindel olla, mida käsi teha laseb. Kulla võimalust nägin siis, kui lõpuni oli jäänud 150 meetrit.

Jälgisin otseülekandest ka 2000 m distantsi (8. veebruaril) ning tundus, et kontrollisid väga hästi vastaseid ja oma sõitu?

Vastab tõele. Alustasin tempoga, millega teadsin, et suudan alustada ja sama tempoga ka lõpetada. Mulle tun- dus, et vastased alustasid liiga kiiresti ja kustusid enne lõppu ära. Vanad panid alguses lausa maailmarekordi graafikus minema. Tegin targasti, et ei läinud sellega kaasa.

Millele sa mõtled, kui 2000 meet- rist on 1100 m läbitud, 900 m on veel minna ja kopsud ventileerivad nii, et „ragin“ taga?

Mõtlen nii, et maksku, mis maksab, aga tuleb plaanitud tempot hoida. Ta-

Autasustamine Pariisis. Foto soudeliit.ee

valiselt üritan sõidu ajal erinevatele kehaosadele puhkust anda. Vahepeal tõmban rohkem jalgadega, aga vahe- peal rohkem selja ja kätega, nii-öelda suunan koormust. Ma arvan, et minu jaoks on 2000 m puhul kõige raskem kolmas 500 m, aga see osa näitab ära ka selle, kas sa suudad plaanitud 500 m keskmist lõpuni hoida. Viimane 500 meetrit on ka raske, aga kui sa oled suutnud juba kolmanda 500 meetrit ära hoida, siis lihtsalt jookseb peast läbi, et veel veidi üle minuti on jää- nud ja hea tulemus on käega katsuda – sealt jõuab lõpuni kannatada.

Kas autasustamisel mängiti ka Eesti hünni?

Jah, mängiti küll.

Kas pärast Pariisi vägitegusid töu- seb sisesõudmine teiste vastupida- vusalade kõrvalt nüüd kuidagi erili- seks prioriteediks?

Noh, ega see on tegelikult alati ol- nud tähtis. Kui tahad eestikate etap- pidel käia tõmbamas, siis pead kogu- aeg tuld all hoidma.

Kas näeme Ants Einsalut ka tule- vikus sisesõudmise Euroopa meist- rivõistlustel ja maailmameistrivõist- lustel?

Loodame. Annan endast parima.

Millise kaaluga on võidetud maail- mameistritiitlid sinu sportlaskarjääri teiste saavutuste seas?

Nojah. Ütleme nii, et kuna tegemist on suurvõistlustega ja ametlikult MM tiitlitega, siis need on ikka väga kõrgel kohal.

Kui keegi plaanib hakata sise- sõudmisega tegelema, siis mis oleks sinu peamine soovitus uuele sise- sõudmise huvilisele? Miks selle alaga tegeleda ja kuidas alustada?

Kõigepealt tuleks minuga ühen- dust võtta, siis saab suuna kätte näi- data. Alustame õigest tehnikast ja tempost. Nii palju, kui ma kõrvalt olen näinud, siis tegelikult tõmmatakse üsna palju tühja ja valesti. Palju olen kuulnud ka kommentaare, et see ala on üksluine ja igav. Sellega on nii, et kui sa pidevalt jälgid oma arengut, siis see lihtsalt ei saa igav olla. Sinu enda edasimineku ja tulemused hakkavad sind üsna kiiresti motiveerima ning kannustavad treeninguid jätkama.

Kas tänases Väike-Maarja vallas jääb mõnel noorel oma sportlik po- tensiaal avamata puudulike tingi- muste tõttu?

Ei tohiks jääda. Meil on kõik või- malused olemas. Ujula on puudu, aga ujumist saab ka harrastada, kuna uju- mise võimalusi on meil päris lähedal tegelikult suisa kolm. Saab ujuda Vin- nis, Rakveres ja Tamsalus.

Mis sa arvad, mis põhjusel oled tänaseni suutnud andunult spordi tegemise juurde jääda ja jõudnud sedavõrd suurepärase tulemusteni?

Esimene põhjus on kindlasti tervis. Sellepärast olen tänaseni olnud aktiiv- ne ja tegus. Samuti olen alati soovinud ennast proovile panna. Järjepidevus ja regulaarsus on taganud tulemused. Muidugi on olnud perioode, kui on tehtud kõvemini. On aegu, kui olen asja võtnud kergemalt, aga siiski jär- jepidevalt ja kogu elu on saanud teha. Siit minu sõnum jällegi ka noortele: kui teete sporti, siis te jõuate kõike teha. Jõuate tööd teha, jõuate õppida ja ela- da – te ei väsi nii kiiresti ja kestate.

Miks oled valinud pigem rutiinsed kehtusalad? Miks mitte pallimänge või kergejõustikku?

Pallimängud ja kergetõustik on väga vigastusohhtlikud alad. Lihtsam ja tervisele ohutum on ratas sõita, suu-

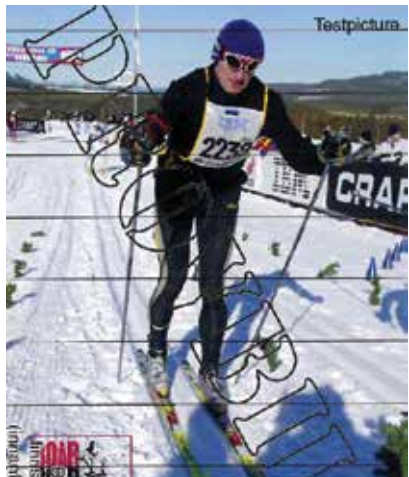
satada või rahulikult pikemat maad joosta. Eriti oluline on see vanemas eas.

On sul endal olnud eeskujusid ja kui on, siis miks just need eeskujud?

Ausalt öeldes eriti ei mäleta, et otseselt eeskujusid oleks olnud. Nii ei ole kunagi olnud, et tahan kellegi sarnaseks saada, ei ole kunagi selle poole püüelnud. Võib-olla nii palju mäletan, et nooruses, kui sai rohkem korvpalli mängitud, siis oli kõikidele iidoliks Wilt Chamberlain, sest mees viskas 1962. aastal New York Knicksi vastu mängus 100 punkti. Selleni ei ole tänaseni keegi küündinud.

Milliseid saavutusi pead enda spordikarjääris üldse kõige tähtsa- mateks? Näiteks viis õnnestumist, mida just häbenema ei pea?

Hmm. Need ei ole nüüd tähtsuse järjekorras, aga nende sooritustega jääksin vist rahule küll: maailmameis- ritiitlid 2020. aastal Pariisist 500 m ja 2000 m distantsidelt sisesõudmises, 2015. aastal läbitud „Ironmani“ triatlon ajaga 9 tundi, 54 minutit ja 56 sekun- dit (alla 10 tunni), Tartu suusamarato- nilt 33. koht 2005. aastal, osalemine neli korda Rootsis Vasaloppeti 90 km pikkusel suusamaratonil (parim aeg 4 tundi ja 40 minutit ja 50 sekundit 2005. aastal) ja ergomeetril sõutud 6000 m rekordaeg 20:17,7 (2012-2013).

Vasaloppetil 2004. aastal. Foto erakogu

Jooksumaratonid on olnud sinu karjääris ka tavapäraseid ettevõtmis- ed. Mis on sinu jooksumaratonid pa- rim aeg?

2015. aastal jooksin maratoni kolme tunni ja nelja minutiga, see on ka pa- rim aeg.

Oskaksid sa välja tuua, on mõni võistlus, mis on meelde jäänud selle- ga, et on olnud eriliselt raske?

Kui vorm, millega võistlustele min- nakse on hea, siis ei teki kunagi ka probleeme. Üldiselt on minu jaoks kõige hullem see, kui vorm on hea, „mootor“ peab vastu ja suudab kest- valt täisvõimsusel töötada. Kuid siis hakkab näiteks jalg ülekoormusest tunda anda vms, mingi osa „raamist“ annab järgi. Raskeks on võistlustel läinud ka siis, kui olen läinud liiga vähese treenitusega nii, et jalad on distantsi teises pooles sedavõrd kan- ged, et lihtsalt tuleb kõndima hakata. Need ongi kõige raskemad võistlused olnud.

Tõsisemad vigastused, mis oleks võinud olemata olla?

Kõik tõsisemad vigastused on mul seotud rattaspordiga. Olen kahel kor- ral pannud autoga kokku ja kahel kor- ral ise väga raskelt kukkunud. Kõik korrad peale ühe, on nõudnud ka kirurgilist sekkumist. Üks kokkusa- mine autoga oli 2002. aastal, kui olin trennis ja minu kiirus rattaga oli 30-35 km/h. Üks Moskviš, tehes vasakpöö- ret, keeras nii järsku mulle ette, et ma ei jõudnud isegi pidureid vajutada. Panin masinale täiskiirusel otse kes- kelt sisse, lendasin saltoga üle auto

ja maandusin pärast pikka õhulendu umbes 10 meetrit eemal. Õnneks sel- lel korral ei olnud kirurgilist sekkumist vaja, kuid jalad ja tagumik olid üle kuu aja tumesinised. Ise tunnen nii, et pal- jude rattasõitudega on koguaeg nagu vikatimees seljataga olnud, aga ei ole mind lihtsalt kätte saanud. Meie tee- del ei ole väga turvaline rattaga spor- tida. Teed on kitsad ja suured rekkad sõidavad tihti peale väga lähedalt mööda. Vahest mõni läheb nii mööda, et kõigest paarkümmend sentimeetrit on vahet, siis võtab kõhedaks küll.

Kuidas sa treeningutest ja väsimu- sest üldiselt nii vaimselt kui füüsi- selt taastud?

Korralikult tuleb toituda ja uni on ka põhiline. Samuti, kui on kõva võist- lus olnud, siis tuleb järgmisel päeval alati kergelt peale teha.

Kuidas suhtub perekond sinu te- gemistesse?

Positiivselt. Väga positiivselt.

Milline on perekonnaliikmete suhe spordiga?

Airi käib kõndimas ja jooksmas, li- saks aeroobika ja jooga. Ka tütar on hakanud tõsisemalt jooksmas, on tek- kinud isegi hasart ja eesmärgid oma tulemuste osas. Mulle meeldib see. Poiss on nooruses erinevaid asju proo- vinud, hetkel võtab asja rahulikult.

Vanemate ja vanavanemate sport- likud tegemised ja taust?

Isa oli tugev. Kaalus 100-110 kg. Tõmbas vabariiklikel vägikaikaveo võistlustel endast suuremaid mehi nagu jahukotte üles. Ema suusatas. Oli kooliajal kunagi isegi Sakalamaa meister, tal oli suusataja taust. Isa oli ka Väike-Maarja köieveo võistkonnas.

Elust üldiselt. On sul teisi hobisid veel peale sportimise? Mängid näi- teks pilli või laulad?

Töö ja sport. Ei ole teisi hobisid. Mootorrattaga käin vahel sõitmas, aga see on viimasel ajal tahaplaanile jäänud.

Millist muusikat kuulad? Mõned oma lemmikud, kes olid ja on ning jäävad hinge?

Kindlasti töötavad nooruseaja bändid nagu Uriah Heep, Led Zeppe- lin, Deep purple, The Beatles. Mulle meeldib üldiselt rockmuusika.

Mis su lemmik söök/jook on?

Lemmiksöök on leib. Meeldib väga oma naise küpsetatud leib. Airi tehtud söögid on üldiselt kõik väga head. Aga jah, leib meeldib mulle, selle tooksin kindlasti välja. Kui süüa sööklas ja leiba ei ole, siis kõht jääb lihtsalt tühjaks. Leib on põhiline! Kui mul- le vanaisa juures lõigati leivaviil, siis pidin kõik ära sööma, mitte, et panen pool tagasi või närin natukene ära ja panen tagasi. Kui leivatükk kukkus maha, tuli sellele suud anda. Puhud peale ja sööd edasi. Üldse, kõik söök tuli alati ära süüa, toiduga ei ole ku- nagi mingit raiskamist olnud. Puuvil- jadest meeldib mulle banaan. Või- maluse korral alustan päeva pudruga. Alati seda võimalust ei ole, siis alustan päeva üldiselt meega, lisaks paar ba- naani, vutimund toorelt koos koorte- ga ja juurde muidugi küüslauk. Vahest sinna juurde veel pähkleid, kõrvitsa- seemneid ja rosinaid. Minu moto on, et hommikul tuleb ennast korralikult ära tankida. Jookidest meeldib mine- raalvesi, keefir ja pett.

Kas sa mingeid toidulisandeid ka tarbid?

Kui on kõvemad trenniperioodid, siis spordijookide pulbritest võtan li- saabi – neid olen tarbinud. Aga ütlek- sin, et minu toidulisandid ongi küüs- lauk ja mesi.

Ants ja Harley Davidson. Foto erakogu

Usud sa kõrgematesse jõududes- se ja saatusesse? Käid sa kirikus?

Kirikus käin harva, jõulude ajal. Saatusesse eriti ei usu, kui, siis midagi ja natukene.

Kirjelda ennast ühe sõnaga? Mis teeb sinust sinu, Ants Einsalu?

Tahtejõud!

Kas on midagi, mida oled tahtnud oma elus teha, aga pole ikka veel tei- nud?

Mind on peale spordi veel millega- gi väga raske seostada. Ka mul endal, kõik tegemised, soovid ja tahtmised on ja on alati olnud seotud liikumise ja spordiga. Hawaii „Ironmanil“ võiks ära käia. Sinna ei ole muidugi mõtet niisama minna, selleks tuleb ikka kor- ralikult trenni teha. Ja see maksab ka. Selleks ettevõtmiseks kulub kokku ilmselt vähemalt 10 000 eurot ära.

Ütle, miks vähesed jõuavad, aga nii paljud ei jõua?

Midagi ei ole teha, aga inimesed on tahtejõuetud. Mõeldakse ja räägi- takse, et „peaks ja tuleks“, aga niivõrd palju lihtsam on õhtul õllepurk lahti võtta ja vedeledes telekat vahtida. Ja sellele antakse paraku järele. Lisama- ta ei saa ka seda jätta, et meie noor- soo surm on see nutiajastu. See tapab viimsegi tahte ja tahtejõu.

Kui Ants Einsalu saaks oma elu uuesti elada, siis kas ja mida ta teeks teisiti? Võime rääkida spordist, aga ka elust üldiselt. Kui sul oleks vöi- malus kirjutada kiri ajas 50 aastat tagasi, siis mida sa noorele Antsule kirjutaksid?

Õpi Ants! Õpi nii palju, kui jõuad! Pööraksin haridusele rohkem rõh- ku. Inimene peab hea hariduse saa- ma, see on oluline. Naisevõtt, töö ja pereelu, need kõik tulid minul väga varakult peale. Oleks võinud minna ülikooli. Materiaalsed võimalused sel- leks olid kõik olemas, vanemad soo- dustasid ja toetasid seda, aga elu läks teisiti. Spordi ja liikumise osas ei hei- daks noorele Antsule midagi ette. Kui midagi teeks veel teisiti, siis võib-ol- la laste kasvatamisel teeks väikeseid muutusi, aga põhiliselt just selles mõttes, et oleksin rohkem nende kas- vamise juures ja kõrval toeks.

Kas on mõni asi, mida sa tead, et teed seda teistmoodi, kui enamus inimesi?

Sellele on raske vastata, aga võib- olla üks asi, mida just väga paljud ka ei tee, ongi see, et ükskõik, kas väljas on pluss 30 või miinus 30 kraadi – küüs- lauk, leib ja mesi on minu menüüs iga päev.

Usud sa tõelisesse sõprusesse?

Usun! Aga tõelisi sõpru on väga vähe! Kindlasti võiksin üheks tõeli- seks ja parimaks sõbraks pidada ka oma kallist abikaasat.

Mäletad sa millal ja mille peale viimati südamest naersid?

Mis ikka ajavad mind naerma, on igasugused huumorisaated. Benny Hill ajas omal ajal korralikult naerma. Nüüd on igal vana aasta õhtul see „Õhtusöök ühele“ – see on ka paras komöödia. Vaatan seda ikka iga kord, kui see telekast tuleb. Eriti naljakas oli see muidugi siis, kui seda päris esi- mest korda nägin. Ja vanasti tegi väga head huumorit Eino Baskin.“

Kas on võimalik teada tõde, ilma sellele väljakutset esitamata?

Kogemusi ei saa paberilt lugedes, need tulevad elust endast. Seda nii sporti tehes ja ise pingutades, aga see kehtib ka töö tegemise puhul. Mina räägin ka kõike seda, mida olen ise läbi teinud, mis aitab, toimib ja kan- nab vilja. Muidugi, ma olen ka nõu küsinud, aga ka nõuandena saadud tarkused pead ise omal nahal läbi tegema ja kogema. Töötegemise ja õppimisega on ka nii, et sa võid küll konspektteerida ja silmadega näha, kuidas tehakse, aga ise tegema haka- ta, see on midagi hoopis muud.

Mida tähendab sinu jaoks edu?

Edu tähendab head tervist. Tervis on kõige alus. Kui seda ei ole, siis sa ei ole võimeline õppima, töötama ega midagi.

Mis on hetkel sinu elus kõige suu- remad prioriteedid?

Sportlikus mõttes oleks mingeid isiklikke rekordeid enam võimatu teha ja tahta. Aga ikka – tervis – see peab prioriteet olema. Üritan läbi mõõduka sportimise sellesse prioriteeti ka mak- simaalselt panustada. Rahas mingsu- guseid prioriteete mõta ei saa. Raha on eluks muidugi vaja, aga kui sa tööd ei tee, siis ei saa ka raha. Aga, et tööd teha, selleks peab jälle tervist olema – kõik jõuab ikka ühte kohta tagasi!

Lõpumõte ja sõnum vallarahvale

Tervis – hoidke seda ja investee- rige sellesse. Tulge ekraanide tagant ära! See mis täna igasuguste digiva- hendite liigkasutamisega seonduvalt toimub, see on igas mõttes allakäik, mandumine ja hullumeelsus. Ma üt- leksin isegi, et see on enesehävitus- lik! On aeg seda teadvustada. Vane- mad. Leidke võimalus, et oma las- tega tegeleda. Ja kui hakkate lastes spordiarmastust juurutama, siis mina soovitan, õpetage nad esmalt ujuma. Ohverdage see aeg, käige koos nen- dega ujumas. Võtke kasvõi üks talv, üks kursus, käige kaasas ja õpetage neile ujumine selgeks, see on midagi, mis on neile kasulik ja väärt harjumus terveks eluks. Samuti, hoidke ja väär- tustage oma elukeskkonda. On kurb vaadata, kui käin Ebaveres jooksmas, kuidas teeäärased on aeg-ajalt prahti ja pabereid täisloobitud. Ärgem teh- kem nii, me ju ise elame siin! Ma ei ole küll rahvastikuminister, aga mulle läheb väga korda meie valla ja Eesti rahva jätkusuutlikkus. Seetõttu me- hed, hoidkem oma naisi ja teenigem oma peret. Auväärt naised. Teie ärge peljake emadust ja ilmale kanda uut elu, sest üksnes selliselt panustame tegelikult ka eestimeelsuse jätkumis- se ja nii Väike-Maarja valla kui terve meie rahva edasikestmise. Ükski teine meede ehedat eestlust ei jätk- ega taastooda. Maarjamaa, seahulgas Väike-Maarja vald tuleb päriselt ka täita lastega, Eestimaa enda lastega!

Janar Rückenberg

peaasi.ee Väike-Maarja vald Lääne-Viru koolivõrgu digi

TERVISESEMINAR

Vaimne tervis

26. märts 2020 18:00

Väike-Maarja Seltsimaja

Miks vaimsest tervisest tänapäeval nii palju räägitakse? Mida peaks lapsevanem teadma vaimse tervise hoidmisest, sh nutisõltuvusest? Kuidas oma lapsega nendest väljakutsetest rääkida?

Koolituse raames on võimalus süveneda vaimse tervise hoidu, keskendudes nutisõltuvusele. Koolitus on avatud kõigile hu- vilistele, kuid eraldi käsitletakse lapsevanemate rolli.

Koolituse viib läbi MTÜ Peaasjad koolitaja Elina Kivinukk, kes on haridu- selt psühholoog ja spordipsühholoog ning armastab koolitustel kesken- duda töendus põhiste, kuid praktilistele soovitudele.

Kohapeal tekib võimalusi täiendavateks küsimusteks ning aruteluks.

Wähja Festival

7. ja 8. august 2020

Ao külas, Väike-Maarja vallas

Kohaliku toidu laad
Maitseid ja meelelahutust täis päev kogu perele!

Vähipüük
Augustiöö kutsub vähjale!

Pidulik vähiõhtusöök
Täiuslike maitseaudingute otsijale!

Lisainfo
Kaur Salus, kaursalus@gmail.com, tel 56 478 105
MTÜ Rakke Kalasportiklubi

Wähja Festival

Tallinna Teletorn • Rakvere Ametikool • Väike-Maarja Vald

Kiltsi kool kutsub kõiki vilistlasi

6. juunil 2020 kokkutulekule.

Registreerumine algab kell 15.00 ja aktus kell 17.00.

Osalustasu

- kuni 5. juunini 20 eurot;
- kohapeal 25 eurot (ainult sularahas);
- lõpetajad aastast 1960 ja varasemad on tasuta.

Osalustasu kanda A. J. von Krusensterni nimelise MTÜ arveldusarvele EE 632200221027328861 Swedbank, märkides ära kooliaegne ees- ja perenimi ning lõpetamise aasta.

Kohtumiseni Kiltsis!

Lurichi sünnipäevajooksul loositakse osalejate vahel välja jalgratas ja riputatakse kaela osalejamedal

Georg Lurichi kevadjooks on vahe-
tamas oma senist vormi uue – looda-
me, et veel suurema osavõtjaskon-
naga vormi vastu, ning kannab nime
„Georg Lurichi sünnipäevajooks“.

Jooks toimub 25. aprillil Väike-
Maarja keskväljakul ja kulgeb Ebavere
suunal. Kutsume üles kõiki liikuma,
kas joostes või kõndides, panustades
rõõmu ja omaenda tervist toetavasse
tegevusse. Palun tule tee kaunis kingi-
tus Eesti spordi sümbolile ja rahvusli-
kule suurkujule Georg Lurichile, kelle
sünniaastapäev just nimetatud näda-
lasse jääb (22.aprill) ning kelle unistus
oli eestlastest, kui tervest ja tugevast
rahvast.

Start antakse Väike-Maarja keskväl-
jaku kõrval Tamme tänaval kell 12.30.
Vastavalt ettevalmistusele on võima-
lik valida 11 km ja 4 km jooksu/kõnni-
distsantsi vahel – vali ise vabalt sobilik

tempo just Sulle sobival rajal. Laste-
jooksud koolieelikele algavad kell
11.30 ning distantsid kulgevad Väike-
Maarja keskväljaku ja Päästekooli kõr-
val olevate tiikide ümber.

Registreerimine õpilastele ja soovi
korral nende vanematele, sõpradele,
sugulastele toimub nende kodukoo-
lis, samas ka hiljem stardinumbrite
väljastamine.

Kõik ülejäänud saavad oma
nime kirja panna meiliaadressil
spordikeskus@v-maarja.ee, tasu-
des osalustasu Väike-Maarja val-
la ravaspordiklubi pangakontole
EE862200221014279619, lisades kind-
lasti oma nime, distantsi jms.

Väike-Maarja valla üldhariduskooli-
de õpilaste osalustasu maksab Väike-
Maarja vallavalitsus. Kui õpilane soo-
vib ajavõtuga distantsi läbimist, siis
tuleb tal osta väikese tasu eest kiip,

sesta nii 11 km kui ka 4 km distantsil.

Ajavõtuga võistlejad saavad küll
aja lõpuprotokoll, kuid me ei selgita
eraldi välja ega autasusta nagu tavalis-
elt kolme parimat. Oluline on rõõmus
osavõtt ning sünnipäevajooksu lõppe-
des loosime hoopis kõigi osalejate
vahel välja uhke jalgratta ning hulga-
liselt kohalike ettevõtjate poolt välja-
pandud auhindu.

Kõikidele distantsi läbinutele jääb
päeva meenutama unikaalne ning
just selleks sündmuseks valmistatud
osalejamedal. Samal ajal toimuvad
keskväljakul Georgi Kange rammu-
mehe võistlused ning nii enne kui ka
peale jooksu on võimalus tänastele
„Lurichitele“ kaasa elada.

Jooksu juhend: sport.v-maarja.ee
ja Väike-Maarja valla kodulehel.

Jane Kool

25. aprill

Start 12.30 Väike-Maarja keskväljakult

Distantsid: 4 km, 11 km ja lastejooksud(11.30)

Georg Lurichi
sünnipäevajooks

Loosiauhinnaks jalgratas. Igale osalejale medal.

Juhend: sport.v-maarja.ee
info ja registreerimine: spordikeskus@v-maarja.ee

Karmel Karro võitis naistemaadluses meistritiitli

Laupäeval, 29. veebruaril 2020 toimu-
sid Viljandis „Õpilaste Eesti meist-
rivõistlused kreeka-roomsa, vaba- ja
naistemaadluses“. Võistlustel osales
kokku 198 noormaadlejat üle Eesti.
Järvamaa Matimeeste maadlusklubi
koosseisus olid võistlustules ka kolm
Rakke kooli õpilast: Karmel Karro,
Karmo Karro ja Robin Sepa. Karmel
Karro võitis naistemaadluses kehakaal-
us -58 kg 1. koha ehk meistritiitli. En-
dast parima andsid ka Karmo ja Robin
(vabamaadlus). Robin Sepa sai sellel
korral 5. koha ja Karmo Karro lõpetas
kümnendana. Kokku võitsid Järvamaa
Matimeeste esindajad viis medalit.

Tunnustus kõikidele Rakke kooli
võistlejatele ja õnnitlused Karmele!

Janar Rückenberg

Foto Jaak Tammik

Maadlusuudised

Laupäeval 29. veebruaril osalesid
Väike-Maarja RSK noormaadlejad
Viljandis toimunud Eesti meistrivõist-
lustel kreeka-roomsa, vaba- ja naiste
maadluses õpilastele.

Tulemused:

Anu-Liis Raudsepp 1. koht
Virgo Raja 5. koht
Astor Argos 7. koht
Pühapäeval 23.veebruaril osalesime
Rakveres toimunud Eesti meistri-
võistlustel sumos.

Tulemused vanuserühmas - 14 a:

Anu-Liis Raudsepp 1. koht
Virgo Raja 1. koht
Astor Argos 1. koht

Tulemused vanuserühmas - 16 a:

Anu-Liis Raudsepp 1. koht
Joel Vinapuu 1. koht
Kristjan Jaago 3. koht

Tulemused vanuserühmas - 18 a:

Joel Vinapuu 1. koht
Kristjan Jaago 2. koht
Jonete Vinapuu 1. koht ja
2. koht absoluutkaalus

Merilin Pruul 1. koht
Meeskondlikult 3. koht
(18ne võistkonna seast)

Pühapäeval 16. veebruaril osalesime
Tapal toimunud Laste Karikavõistlus-
tel kreeka-roomsa ja naistemaadluses.

Tulemused:

Siim Argos 1. koht
Robin Engaste 3. koht
Heidi-Lii Jaago 3. koht
Kristo Ojaste 4. koht
Hendri Sökk 6. koht

Laupäeval 15. veebruaril osalesime
Tapal toimunud Eesti meistrivõistlus-
tel kreeka-roomsa maadluses juunio-
ritele.

Tulemused:

Remo Ojaste 1. koht
Joel Vinapuu 2. koht
Kristjan Jaago 3. koht
Andris Pent 8. koht
Meeskondlikult 4. koht
21 klubi arvestuses.

Lembit Kalter

Eesti meistrivõistlustel sumos. Foto erakogu

Sisesõudjad lõpetasid hooaja

Laupäeval, 7. märtsil, kui Narvas toi-
musid Eesti meistrivõistlused 2000
meetri sisesõudmises, kulminee-
rus ametlikult ka meie sisesõudjate
2019-2020 hooaeg.

Rahvaspordiklubi oli 2000 meetri
distantsil esindamas kuus sportlast:
Ants Einsalu, Aare Kuuseoks, Janar
Rückenberg, Maris Kaarjärv, Margit
Vaarma ja Eha Järvamägi, kellest viis
lõpetasid meistrivõistluste pjedesta-
atil. Aegumatu Ants Einsalu võitis
vanuseklassi M60+ ajaga 6:34,8. Sa-
mas vanuseklassis oli Aare Kuuse-
oks teine, ajaga 7:10,7. Vanuseklassis
M40+ saavutas Janar Rückenberg 2.
koha ajaga 6:28,8. Margit Vaarma plat-
seerus vanuseklassis N30+ teisele
kohale, aeg 7:59,5 ja teisena lõpetas
ka Eha Järvamägi vanuseklassis N50+,
aeg 8:24,1. Maris Kaarjärv tegi sellel
korral vanuseklassis N40+ kuuenda
tagajärje, ajaga 8:01,5. Olgu lisatud, et
Marisel oli selja taga tõsise koormu-
sega tihe võistlusnädal ja toimunud
võistlust käsitles ta pigem kui üht kor-

ralikku tsükli lõpetavat treeningut.
Pärast viimast etappi selgusid ka terve
sisesõudesarja (november kuni märts)
paremusjärjestused. Sisesõudesarja
koondkokkuvõttes osalemiseks tuleb
osaleda toimunud neljast etapist vä-
hemalt kolmel. Terve sisesõudesarja
absoluutses paremusjärjestuses saa-
vutasid meie rahvaspordiklubi sise-
sõudjad järgmised asetused:

Ants Einsalu (M60+) – 1. koht
Janar Rückenberg (M40+) – 1. koht
Aare Kuuseoks (M60+) – 2. koht
Eha Järvamägi (N50+) – 2. koht

Toimunud etapid olid järgmised:

1. etapp: 6000 m
(Väike-Maarjas, 23. novembril 2019)
2. etapp: 1000 m
(Pärnus, 14. detsembril 2019)
3. etapp: 1000 m
(Tallinnas, 25. jaanuaril 2020)
4. etapp: 2000 m
(Narvas, 7. märtsil 2020)

Nii-öelda päris sõudjad hakkavad
nüüd tegutsema vee peal ja sise-
sõudjatel pruugib ergomeetritel kind-

Väike-Maarja rahvaspordiklubi koon-
dis Narvas. Foto Margit Vaarma

lasti ette tulla üksikuid sarjaväliseid
võistluseid, kuid uus sisesõudesari
algab ametlikult taas käesoleva aasta
novembris Eesti meistrivõistlustega
pikamaa distantsil (6000 m). Sise-
sõudjad tänavad kõiki kaasaelajaid ja
loodavad uue hooaja sisesõudesarjale
meie valla sportlike elanike hulgast jä-
relkasvu!

Janar Rückenberg

Kodune jalgrattahooaeg sai jätku

Kahel nädalavahetusel veebruaris
toimusid Elva talikross ja Tartumaa
meistrivõistlused jalgrattakrossis.
47. korda peetud võistlusel olid tra-
ditsiooniliselt stardis ka Spordiklubi
Rakke ratturid. Kuigi talikrossist ei
olnud lõhnagi, siis esimesel etapil oli
siin-seal lund aimata, aga teisel eta-
pil võitlesid ratturid juba lausvihmas.
Tartumaa meistriteks ja talikrossi võit-
jateks tulid Eliise Kivistu ja Karoliina
Kull, kes võitsid mõlemad etapid vas-
taval N16 ja N14 vanuseklassis. Kok-
kuvõttes jõudis poodiumile veel Mar-
kus Kull M12 vanuseklassis kolmanda
kohaga. Thristan Paju oli kokkuvõttes

neljas M14 vanuseklassis. Hans Andre
Kiigemägi M16 ja Henri Mitt M12 va-
nuseklassis 7. koht. Märkimist väärib
teisel etapil südika etteaste teinud
Mauro Elbre, kes võistles koguni kip-
sis käega ja saavutas etapil 5. koha.
Ratturite järgmised stardid aprillis.

Matk Edru voorel

Traditsiooniliselt oleme korralda-
nud Rakke linnamäe suusaradadel 24.
veebruaril suusamatka Edru voorele,
et nii tähistada vabariigi sünnipäeva
ja koguda tervisekilomeetreid Eesti
terviseradade aktsioonis „Vabariigi
Terviseks!“. Sellel aastal olime aga

sunnitud suunduma jalgsimatkale ja
seda ikka Edru voorele. Täna kõiki,
kes andsid oma panuse ja ilusal päi-
kesepaistelisel pidupäeval matka-
seltskonnaga liitusid.

Suusatamisest

Kuigi talv oli erakordne, siis paaril
päeval õnnestus ka Rakke linnamäe
suusaradadel tiirutada suuskadega.
Pildil väsimatu suusaentusiast Raivo
Aun, kes oli kohe rajal, kui rajatehnika
hääli kuulda oli. See talv siis sedasi,
aga vähemalt sai märgi maha.

Enno Eilo

Matkasellid. Foto Enno Eilo

Raivo Aun Rakke linnamäe terviseradadel. Foto Enno Eilo

**Äntu Möis OÜ müüb
mahekanamune
argipäeviti kell 8-16.**
Asume Äntu külas
Väike-Maarja vallas.
Tel 327 0206

**Äntu Möis OÜ rendib Väike-Maarja vallas
põllumaid.**
Kontakt: 523 0732; lauri@antumois.ee.

Koguduste teated

VÄIKE-MAARJA KOGUDUS

Jumalateenistused pühapäeviti kell 13.00 pastoraadis.

22. märts – jumalateenistus. Teenib diakon Juhan Rumm.

29. märts – jumalateenistus. Teenib diakon Juhan Rumm.

5. aprill – jumalateenistus. Teenib diakon Juhan Rumm.

10. aprill – Suure Reede jumalateenistus. Teenib diakon Juhan Rumm.

12. aprill – Kristuse ülestõusmise püha missa. Teenib õpetaja Tauno Toompuu.

19. aprill – jumalateenistus. Teenib diakon Juhan Rumm.

26. aprill – jumalateenistus. Teenib diakon Juhan Rumm.

Kogudust teenib hooldajaõpetajana Tauno Toompuu. Tel 529 0651, e-post: tauno.toompuu@eelk.ee. Diakon Juhan Rumm. Tel 5345 0943.
EELK Väike-Maarja koguduse aadress: Tamme 3 46202 Väike-Maarja internetis: <http://www.eelk.ee/vaike-maarja/>
EELK Väike-Maarja koguduse annetusarve nr Swedbankis on EE652200001120247658

AVISPEA KOGUDUS

Jumalateenistused pühapäeviti kell 10.30.

Koguduse pastor on Eerek Preisfreund. Tel 323 5450;

524 1982; e-post: avispea@ekklesia.ee

Avispea Vabakoguduse aadress: Avispea küla, 46208

Väike-Maarja vald, Lääne-Virumaa

Koguduse veebileht: <http://avispeakogudus.wixsite.com/kogudus>

Eesti EKB Koguduste Liidu Avispea Vabakogudus

10502002423005

SIMUNA KOGUDUS

Jumalateenistused pühapäeviti kell 11.00.

Koguduse õpetaja on Enn Salveste.

EELK Simuna koguduse aadress: Allika 3, 46401 Simuna

Tel 5345 3967 või tel/fax 332 8021,

e-post: enn.salveste@eelk.ee

EELK Simuna ja Juuda koguduse arvelduskonto

annetuste tarvis on: Swedbank IBAN:

EE852200001120184054

RAKKE KOGUDUS

Jumalateenistused pühapäeviti kell 14.00 Oru 6.

EEKBKL Rakke Koguduse aadress: Oru 6, 46301 Rakke

Kogudust juhatab diakoniss Tiina Teppo.

Tel 5623 1313, e-post: rakke.kogudus@gmail.com

Koguduse veebileht: <http://rakkekogudus.weebly.com/>

Annetused: EEKBKL Rakke Kogudus EE432200221044564569 Swedbank

Kalmistumeistrite kontaktandmed:

Väike-Maarjas – Ruth Palmiste, tel 516 1809;

Simunas – Mirjam Kesküla, tel 524 7944; Aos – Aili Uustalu, tel 524 6501

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

*Õnne tänasteks tegudeks,
õnne homseteks olemisteks,
õnne tuleviku toimetusteks!
Olge rõõmsad, terved ja tublid!*

RON REBANE 31.01.2020

LOORE KINER 07.02.2020

MIRKO VEELMAA 27.02.2020

Ristsõna lahendajatest võitsid raamatu „Juhan Kukk – iseseisvuse sõnastaja“ **Urve Kalda, Väike Sinisalu, Silvi Aasumets ja Laine Kadak.**

Palju õnnel! Lehetoimetaja võtab teiega ühendust.

Korstnapühkija
55604046

(Ahjukoda OÜ)

OÜ ETEST PR ostab metsa- ja põllumaad.
Tel 504 5215, 514 5215,
info@est-land.ee

ÖÖPIKU AGRO OÜ VÕTAB RENDILE PÕLLU- JA ROHUMAAD.

Sobivad ka väikesed maatükid.

Kehtiv rendileping ei ole takistuseks,

sõlmin ka lepinguid ette.

Lisainfo oopikuagro@gmail.com või

tel 5557 0903 (Carl)

PUURKAEVUD, VEESÜSTEEMID, BIOPUHAŠTID, SEPTIKUD, MAHUTID.

Puurkaevumeistrid OÜ

info@puurkaevumeistrid.ee;

502 1279, 526 9604.

MJM OÜ pakub elektritööd ja käiduteenust B-pädevuse piires.
Majandustegevusteate nr TEL002806.

Kontakt: 509 4436

Martti Sindonen

Lisainfo www.mjm.ee

*Aeg annab, aeg võtab,
aeg mälestused jätab...*

Head alati sõbralikku

VERNER LILLEVÄLJA

mälestavad naabrid.

Õnnitleme eakaid sünnipäevalapsi!

Aprill

*Üks päev kui pärl ta teiste seas
kord aastas särab igas eas*

94

VALERINA VASLI – 22.04.1926

92

RENANDA KUKK – 18.04.1928

LAINE KUUSEMÄE – 29.04.1928

91

TOONI LÖHMUSMÄGI – 01.04.1929

ASTA PRESS – 07.04.1929

89

ILME VERBO – 19.04.1931

RALF-OLIVER MITNITS – 21.04.1931

88

HARRI VELDI – 01.04.1932

87

MILVI BROBERG – 01.04.1933

LAINE KLAAS – 05.04.1933

LEONHARD METSALLIK – 08.04.1933

VILMA-LISETTE TIITER – 08.04.1933

KALJU TAMMEJÕE – 09.04.1933

NELLI-IRENE ALAMETS – 18.04.1933

86

ELGI-MARET SMAGAR – 21.04.1934

VILLU REMMET – 25.04.1934

KALJO PLAKS – 25.04.1934

85

LEILI REMMET – 03.04.1935

PALMI UUKIVI – 14.04.1935

MAIA TEDER – 30.04.1935

80

ILME ESTRİK – 06.04.1940

HEINO ARULA – 10.04.1940

75

HELVİ VAHTER – 07.04.1945

NIKOLAI MATEKAINEN – 07.04.1945

MADIS SOOMER – 07.04.1945

RAUL RAIDMA – 18.04.1945

RIHO SIRELPUU – 24.04.1945

IMBI KULPAS – 25.04.1945

70

ADO KAEVAND – 11.04.1950

KAIE KRIHVEL – 23.04.1950

EVE VARES – 27.04.1950

Soovime õnne ja tugevat tervist!

Väike-Maarja Vallavalitsus

NB! Palume inimestel, kes ei soovi, et lehes avaldatakse tema sünnipäevaõnnitlus, teatada sellest toimetajale tel 329 5759.

Ostan sõidukeid ja kaubikuid igas seisukorras, võib remonti vajada.
Tel 5309 2650

Massaaž Eipri külas. Immuunsüsteem korda! Vabane lihaspingetest!
Täpsem info:
<https://lotusmassaaz.ee/>
Anti: 5323 9228

Teostame miniekskavaatoriga kaeve- ja planeerimistööd, ning teostame vedusid.

Ekskavaatoril kolm erineva laiussega koppa:

1) planeerimis- ehk tasandamiskopp

2) kopp mõõduga 300

3) kopp mõõduga 600

Väga sobiv vahend kaevetöödeks:

- ühildumisel kanalisatsiooni ja veetrassidega

- väiksemahulised mullatööd majapidamises

- haljastuse planeerimistööd (nt koduaias)

- killustiku ja liiva vedu 5 t

Kontakt: Catkopp OÜ, tel 502 1882

Mälestame

Ei võta sõnad leinavalu, ei kuivata nad pisaraid...

ERICH VAHI 12.08.1923-15.02.2020

GEORGI LAAR 02.12.1923-01.02.2020

VERNER LILLEVÄLI 30.06.1926-19.02.2020

HEINO MIDT 22.10.1933 - 10.02.2020

ENDEL TANILA 19.04.1939 - 18.02.2020

JAAN LAANE 23.04.1940 - 27.02.2020

HILDEGARD PÄLLO 31.03.1924 - 23.02.2020

IRENE KALDMA 10.05.1928 - 19.02.2020

LIDIA LEPIKSAAR 28.08.1933 - 12.02.2020

AITA BALTŠUNAS 26.07.1935 - 17.02.2020

URVE AASUMETS 26.04.1939 - 14.02.2020

Väike-Maarja Hooldekodu (Ravi 1, I korrus)
päevakeskuse kaudu on võimalik tellida Inkotoa pakutavaid

URIINIPIDAMATUSE ABIVAHENDEID:

- naha- ja haavahooldusvahendid,

- imavad aluslinad,

- mähkmed jm.

Isikliku abivahendi kaardi olemasolul kaup 40% soodsamalt.

Tellitud tooted tuuakse kohale

13. aprillil kell 9.00-12.00

Tellimiseks ja infoks helistada tel 326 1345 või 5343 9837.

NB! Abivahendi soovist ette teatamine

vähemalt 5 tööpäeva varem!

Simuna spordihoones, I korrusel, osavalla ruumis
saab tellitud tooted kätte **13. aprillil kell 12.30**

Rakkes, Simuna tee 10

saab tellitud tooted kätte **13. aprillil 14.00**

Pandivere Pansionis, Mõisa, Vao küla

saab tellitud tooted kätte **13. aprillil kell 14.30**

Väike-Maarja Valla Infolehe väljaandja:

Väike-Maarja Vallavalitsus,
Pikk 7, 46202 Väike-Maarja,
tel 329 5750, www.v-maarja.ee

Toimetaja: Kristel Kitsing

Toimetuse kolleegium:

Kirke Tobreluts, Edgar Tammus, Siiri Kanarbik,

Annika Aasa, Kristel Lehtme.

Kaastööd ja teated palume saata hiljemalt

30. kuupäevaks e-posti aadressil:

kristel.kitsing@v-maarja.ee, tel 329 5759.

Toimetuse võib tekstide lühendada.

Toimetuse ei vastuta reklaamide sisu eest.

Tehniline teostus:

Arman Projekt OÜ

Tel 5649 5252, kalurileht1.ee

Ilmub kord kuus, kuu lõpunädalal.

Tiraaž 2700 eksemplari.